

Пролетары ўсіх краін, злучайцеся!

РАБОТНИЦА І КАЛГАСНІЦА БЕЛАРУСІ

ГОСПЕВЛЮТЕНА Т.С.С.Р.

М.В. 1937

Стаханавкі мехкай шчотачнай фабрыкі Ілія Крупскай тт. Кашнерка і Вінічэнка.

ЛІПЕНЬ 1937 г.

ВЫДААННЕ ЦН КП(б)Б

№ 1

КНИГА, ЯКАЯ ВУЧЫЦЬ

Остроўскі Н. „Народжаныя бурай“

Новы раман пісьменніка-ардэнаносца Н. Остроўскага „Народжаныя бурай“—выдатны твор. Горача і з велізарным разуменнем малое аўтар рабочую моладзь, народжаную бурай грамадзянскай вайны, растучую ў класавых бойках, непрымірную і стойкую ў барацьбе з эксплуатаатарамі і прыгнятальнікамі. Андрэй Птаха, Раймонд Раеўскі, Алеся, Сара, Пшанічак, Васілёк—незабыўны. Але і старэйшае пакаленне—комуніст Сігізмунд Раеўскі, яго жонка Ядвіга, Гнат Вярба, Чобат—паказана ў рамане з усёй уважлівасцю і любоўю.

Не схематычна паказаны і ворагі-немцы-акупанты, князі Магелніцкія, фабрыкант Баранкевіч, банкір Абрамахер і інш. Гэта жывыя людзі, вельмі рознастайныя і па свайму выхаванню і па абстаноўцы, у якой яны жывуць, і па характарах, і па ролі, якую кожны з іх адыгрывае ў канфлікце з рабочым класам і сялянствам. У абрысоўцы аўтара яны выклікаюць у чытача пэўныя, вельмі абгрунтаваныя антыпатыі, больш таго—нянавісць. Нельга аднесціся роўнадушна да высокамерных, бяздушных, цынічных Магелніцкіх, да прагных Баранкевічаў і Абрамахераў, да бязлітасных і наглых нямецкіх палкоўнікаў.

Аўтар паказвае не толькі іх быт, але і поўнасцю выкрывае твар класавага ворага—непрыкрыты, аголены да цынізма. Быццё эксплуатаатарскае вызначае іх свядомасць—учынкi, паводзіны.

Падзеі рамана адбываюцца ў 1918 годзе і ў пачатку 1919 года. Германскія акупанты, напалоханы рэвалюцыйным браджэннем у сваіх войсках, пакідаюць Украіну. Польскія памешчыкі і фабрыканты, устрыжаныя адыходам немцаў, рашаюць захапіць уладу ў свае рукі. Любой цаной яны хочуць захаваць свае маёнткі і прадпрыемствы. Рабочыя паднімаюць паўстанне, сяляне арганізуюць партызанскі атрад.

У гэтай згушчанай, вострай, складанай абстаноўцы і дзейнічаюць героі рамана. Н. Остроўскі стварыў цэлую галерэю асоб, вельмі яркія палажэнні, вельмі характэрныя малюнкі гераічнай барацьбы рабочых з польскімі панамі. Остроўскі ўмела паказаў, як у працэсе напружаных і вострых канфліктаў растуць і мацнеюць маладыя людзі фабрычных раёнаў, як нараджаюцца ў буры іх геройскія справы, як яны зліваюцца ў баявы калектывы, як вырастаюць у барацьбітоў за рэвалюцыю. Калі польскія жандармы люта распраўляюцца з старыкамі, жанчынамі і дзецьмі і забі-

ваюць слесара Глушко, збіраецца натоўп, які больш дапытлівы, узбянтэжаны, засмучаны, чым пратэстуючы, але і ў гэтым натоўпе зараджаецца і расце абурэнне.

Андрэй Птаха з простага, смелага і лоўкага хлопца ператвараецца ў героя-рэвалюцыянера. Раймонд Раеўскі з рэвалюцыйнага настроенага—у комсамольца, арганізатара комуністычнага саюза моладзі. Дзяўчаты Алеся, Сара становяцца ў баявыя рады комсамола.

Найбольш надзвычайныя і яркія старонкі кніжкі Остроўскага—геройскі ўчынак Андрэя Птахі, сход штаба рэвалюцыянераў, рашаючых пытанне аб паўстанні, сустрэчы Птахі з Алесяй.

У лагеры белых, пад страхам чырвонай небяспекі, таксама ідзе „аб'яднанне“. Яўрэі—буржуа Абрамахеры і Шпільманы, якія пагардліва адносяцца да „панкоў“, раскашэльваюцца і ўносяць свае грошы на расправу з большэвікамі. Паны, якія адносяцца з пагардай да немцаў і яўрэяў, у сваю чаргу забываюць раптам сваю нацыянальную варожасць, калі набліжаецца паўстанне большэвікоў, бягуць да немцаў і яўрэяў-буржуа за падтрымкай. У кожнага праціўніка савецкай улады—свае меркаванні і матывы.

Захаваць сваё багацце, уладу, ранейшае панства над працай—вось аснова інтэрнацыянальнага аб'яднання эксплуатаатарскага лагера перад тварам магутнага праціўніка—пролетарыята. Такое жыццё.

Н. Остроўскі мог супроцьпаставіць людзей розных лагераў выразна, выпукла, з выключнай пераканаўчасцю.

Кніга напісана проста і захапляюча, з палкасцю рэвалюцыянера, які вельмі добра бачыць і таварышоў і сваіх праціўнікаў, ведае тое, што піша, добра арыентуецца ў складанай абстаноўцы акупцыі і грамадзянскай вайны.

Кніжка Остроўскага „Народжаныя бурай“ мае не меншы поспех, чым першы яго твор—„Як гартавалася сталь“.

Гэта кніжка вучыць моладзь барацьбе. Кніжка многа разоў будзе перачытвацца і моцна ўвойдзе ў нашу літаратуру, як адна з лепшых. Смерць заўчасна вырвала Нікалая Остроўскага з нашых радоў. Але яго творы будуць жыць, хваляваць і натхняць на подвiгі мільёны чытачоў СССР—барацьбітоў за комуністычнае грамадства.

(Журнал „Что читать“).

Самы дэмакратычны выбарчы закон

Чацвертая сесія Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта СССР VII склікання абмеркавала праект „Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік“ і дала гэтаму Палажэнню моц закона. Гэтым самым Цэнтральны Выканаўчы Камітэт завяршыў вялікую гістарычную справу дэмакратызацыі выбарчай сістэмы, як неад’емнай часткі новай Канстытуцыі СССР. Канстытуцыя СССР адкрываецца зараз перад усім светам, як закончаны велічны будынак, захапляючы цэльнасцю, строгасцю, яснасцю ўсіх сваіх ліній, усяго свайго гістарычнага замысла. Гэта — грандыёзны помнік мыслі і волі, які вячае су-светна-гістарычную перамогу рабочага класа і знамянуе новую эпоху ў грамадскім будаўніцтве.

Успомнім асноўныя этапы, праз якія прайшло стварэнне новай Канстытуцыі СССР, зараз завяршаемае Палажэннем аб выбарах у Вярхоўны Совет. Пачатак быў пакладзены на VII З’ездзе Саветаў 6 лютага 1935 года пастановай па дакладу таварыша Молатава аб унясенні некаторых змен у Савецкую Канстытуцыю. Таварыш Молатаў так пачаў свой даклад:

„Пытанне аб унясенні некаторых змен у Савецкую Канстытуцыю пастаўлена на гэтым з’ездзе па прапанове Цэнтральнага Камітэта Усесаюзнай Комуністычнай партыі (большэвікоў). У самым Цэнтральным Камітэце гэта пытанне было пастаўлена па ініцыятыве таварыша Сталіна. (Апладысменты).“

Першы пункт прынятай VII З’ездам пастановы гласіў:

„Унесці ў Канстытуцыю Саюза ССР змены ў напрамку:

а) далейшай дэмакратызацыі выбарчай сістэмы ў сэнсе замены не ўпаўне роўных выбараў роўнымі, многаступенных — прамымі, адкрытых — закрытымі...“

На наступны дзень, 7 лютага 1935 г., у выкананне рашэння З’езда Саветаў першая сесія Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта абрала Канстытуцыйную Камісію пад старшынствам таварыша Сталіна. Пад яго непасрэдным кіраўніцтвам Камісія распрацавала праект Канстытуцыі СССР, і 11 чэрвеня 1936 г. Прэзідыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта пастанавіў апублікаваць гэты праект для ўсенароднага абмеркавання.

Амаль пяць месяцаў уся краіна абмяркоўвала праект Канстытуцыі. Гэтыя месяцы памятны. Ініцыятыва таварыша Сталіна была падхоплена мільёнамі. Ніколі і ні ў адной краіне не ішлі з такім захапленнем, з такой палкасцю, шчырасцю і свабодай спрэчкі аб важнейшых пытаннях дзяржаўнага будаўніцтва. Гэта была ўсенародная школа палітычнага выхавання.

Партыя і ўрад ўважліва прыслухоўваліся да голасу народу. Незлічоныя прапановы і папраўкі былі сабраны і вывучаны.

Надзвычайны VIII Усесаюзны З’езд Саветаў адкрыўся 25 лістапада 1936 года гістарычным дакладам таварыша Сталіна аб праекце Канстытуцыі Саюза ССР. Яна стала асноўным законам савецкай краіны і разам — важнейшым дакументам кунізму, роўным па свайму значэнню „Комуністычнаму маніфесту“ Маркса і Энгельса. Канстытуцыя СССР, — гэта маніфест перамогшага

соцыялізма, маніфест ажыццяўлення велізарнейшых заветаў Леніна.

Надзвычайны VIII З’езд Саветаў 5 снежня 1936 г. зацвердзіў Канстытуцыю, якая па праву была названа народам Сталінскай Канстытуцыяй. З’езд даручыў Цэнтральнаму Выканаўчаму Камітэту Саюза ССР на падставе новай Канстытуцыі СССР распрацаваць і зацвердзіць Палажэнне аб выбарах у Вярхоўны Совет. Сесія Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР 7 ліпеня выканала гэта і тым завяршыла гістарычную работу.

Такавы асноўныя этапы. Усе яны непарыўна звязаны з імем таварыша Сталіна. Яму належыць ініцыятыва, яму належаць глыбокія мыслі і чэканныя формулы закона. Урад і Цэнтральны Камітэт партыі разам з усім народам арганізуюць перамогі соцыялізма. Распрацоўка пытанняў Савецкай Канстытуцыі — гэта найбольш яркі, найбольш выдатны прыклад сапраўднай большэвіцкай дэмакратыі.

Самая дэмакратычная канстытуцыя ў свеце створана самым дэмакратычным шляхам. Яе падрыхтоўка надзвычайна. Яна ішла няўхільна па аднаму шляху, і гэты шлях ёсць павышэнне палітычнай свядомасці мас. Усюды ў буржуазных краінах выбарчыя сістэмы разглядаюць выбаршчыкаў, як „галасуючае стада“. Савецкі выбарчы закон пабудаван на глыбокай павазе да выбаршчыка. Важны не толькі яго голас, — важна яго самастойная думка, яго свабоднае і разумнае слова.

Які велізарны крок зрабіла ўся наша краіна ўперад за гэтыя гады падрыхтоўкі і абмеркавання Канстытуцыі! Новы выбарчы закон з’яўляецца не як збор артыкулаў, прыдуманых спецыялістамі права. Ён узяты з жыцця і правяраў вопытам палітычнай работы. Папярэдне выбарам у Вярхоўны Совет прайшлі выбары ў партыйных арганізацыях, выбары ў профсаюзных арганізацыях. Гэта таксама школа народнага выхавання. На сходах масы вучацца крытыкаваць па-дзелавому, па-сапраўднаму, па-большэвіцку, і мы ведаем, як строга, справядліва, удумліва адносіліся працоўныя да работнікаў, якія пастаўлены на адказныя пасады.

Савецкі выбарчы закон улічыў вопыт жыцця. Ён не мог капіраваць буржуазныя выбарчыя сістэмы, не мог проста скарыстаць багаты вопыт гісторыі. Выбары ў грамадстве, у якім ліквідаваны эксплуатацыйныя класы, прынцыпова адрозніваюцца ад выбараў у класавым грамадстве, у якім улада належыць буржуазіі. Нашы выбары — гэта сапраўдна свабодны адбор народам лепшых людзей з народа.

Савецкая краіна атрымоўвае самы дэмакратычны выбарчы закон у такі час, калі фашысцкая азвэрэўшая буржуазія ва ўсіх капіталістычных краінах вядзе адчайны паход супроць рэшткаў дэмакратыі. Спробы ажыццявіць дэмакратычны рэжым у Іспаніі выклікалі разбойніцкую мабілізацыю фашысцкіх дзяржаў, Германіі і Італіі, у дапамогу генеральскай бандзе Франка. Старыя „дэмакратычныя“ краіны пакрываюць сябе чорнымі плямамі ганьбы, калі безудзельна глядзяць на барацьбу іспанскага народу з фашысцкімі міжнароднымі разбойнікамі або нават дапамагаюць гэтым разбойнікам.

Крызіс буржуазнай дэмакратыі прыслужнікі капіталістычнай навукі паспяшылі абвясціць крызісам усякай дэмакратыі, дэмакратыі „наогул“. Але ў самы разгар іх гробакапацельскай работы дэмакратыя таржаствуе як пролетарская дэмакратыя, як свабодна і незалежна абраная ўсім народам улада. Новы выбарчы закон СССР—гэта новы аглушальны ўдар па фашызму і ўсіх яго прыслужніках.

Фашысцкая буржуазія імкнулася сарваць і стварэнне Канстытуцыі СССР. Сапраўды гэта была спроба з нягоднымі сродкамі! Уся трацкісцка-фашысцкая, шпіёнская, бухарынская і іншая ім падобная сволач замышляла стварыць на касцях і крыві працоўных дыктатуру палачоў, уладу германа-японскіх генералаў і іх агентаў. Яны замышлялі вялікія крывапраліці і вазіліся ў брудным шпіёнскім падполлі. Але, разбураючы іх смуродныя гнёзды, вычосваючы іх жалезным грэбнем з патаемных куткоў, краіна ні на мінуту не спыняла сваёй падрыхтоўкі да дэмакратычных выбараў, да таржаства пролетарскай дэмакратыі. Нікчэмныя фашысцкія вырадкі павергнуты ўпрах,

усеагульная пагарда і ненавісьць народа—вось іх лёс.

Упэўненым жалезным поступам ідзе наша вялікая краіна да выбараў. Раздавіўшы шпіёнаў і здраднікаў, выкрываючы тых, хто яшчэ хаваецца ў шчылінах, наш народ працягвае сваю справу. Сапраўдная дэмакратыя страшна ворагам народу, шпіёнам і тэрарыстам. Прадстаячыя выбары яшчэ больш узнімуць ролю і значэнне савецкай дэмакратыі, якая асвечана Сталінскай Канстытуцыяй. Комуністычная партыя згуртуе навокал сябе новыя мільёны барацьбітоў за соцыялізм.

Дэмакратыя ў дакладным сэнсе слова, у сапраўдным перакладзе на рускую мову азначае ўладу народу. Ніколі да Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі слова гэтае не супадала з сапраўднасцю. У буржуазным грамадстве дэмакратыя была заўсёды ўладай над народам. І толькі ў краіне дыктатуры рабочага класа, у савецкай краіне Сталінская Канстытуцыя звярчае слову дэмакратыя сапраўдны яго сэнс.

(„Правда“)

З велізарнай радасцю і адабрэннем сустрэлі найшырэйшыя масы працоўных Савецкага Саюза апублікаваную ў друку пастанову IV сесіі ЦВК СССР аб зацверджанні „Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР“. На прадпрыемствах г. Менска разгарнулася шырокае вывучэнне гэтага знамянальнага дакумента сталінскай эпохі. На здымку: агітатар менскага завода бакалейна-гастранамічнага аб'яднання Цэнтрсаюза Кождан Г. Х. чытае работніцам завода „Палажэнне аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР“.

СОЦЫЯЛІЗМ І ДЭМАКРАТЫЯ НЕПЕРАМОЖНЫ! НІКОМУ НЕ УДАСЦА ІХ ЗЛАМІЦЬ! ВОРАГІ НАРОДУ, ШПІЁНЫ ТРАЦКІСЦКАЙ, БУХАРЫНСКАЙ І ІНШЫХ МАСЦЕЙ ПРАБАВАЛІ, ПА ЗАДАННЮ СВАІХ ФАШЫСЦКІХ ГАСПАДАРОЎ, ПАДАРВАЦЬ МАГУТНАСЦЬ КРАІНЫ СОЦЫЯЛІЗМА. НЕ ЁДА-ЛАСЯ І НІКОЛІ НЕ ЁДАСЦА!

Права на адпачынак

Права на працу, права на адпачынак мае ў нас кожны працоўны. Гэтыя вялікія правы, аб якіх мараць многамільённыя масы працоўных капіталістычных краін, у нас ператварыліся ў рэальнасць. Гэтыя правы прадугледжаны ў нас вялікім сталінскім законам—Канстытуцыяй.

У краіне перамогшага сацыялізма аб людзях клапаціцца партыя, урад. І не дарма ў нашай краіне з кожным годам, з кожным месяцам расце і шырыцца стаханаўскі рух. Людзі наказваюць небывалыя рэкорды. Выяўляюцца ўсё новыя і новыя героі—патрыёты сацыялістычнай радзімы, сыны сваёй бацькаўшчыны. Аб асваенні Паўночнага полюса, аб пралажэнні трасы паміж Еўропай і Амерыкай доўгія дзесяцігоддзі марылі сусветныя вучоныя-адзіночкі, але капіта-

лістычны свет перашкаджаў ім. Толькі краіна, дзе на чале ўлады стаяць працоўныя, пайшла на сустрэчу савецкім вучоным. Мы заваявалі полюс, мы пралажылі трасу Масква—Амерыка, праз Паўночны полюс, мы гэтага дабіліся. Няма для нас нічога немагчымага, няма для нас нічога неперажывальнага, бо мы, працоўныя, будзем шчаслівае жыццё для сябе, працуем для сябе і служым прыкладам усяму свету.

Я вельмі шчаслівая, што жыву ў гэту эпоху. Я на ўласным прыкладзе адчуваю, як змянілася жыццё, як з кожным годам жыццё становіцца ўсё лепш, усё шчаслівей, усё заможней.

Працую я на фабрыцы „Сцяг індустрыялізацыі“ брыгадзірам 9 ленты палітовага цэха. Стаханаўка з першых дзён разгорт-

вання стаханаўскага руху, а да гэтага ўвесь час была ўдарніцай. Многа разоў мяне прэміравалі за работу.

Кожны год мяне пасылаюць адпачываць. У мінулым годзе я была на курорце ў Адэсе, добра адпачыла і падлячылася. У гэтым годзе адпачывала ў доме адпачынку. Кожны год у піонерлагеры адпачывае і мая дачка Альбіна.

Самыя лепшыя мясцовасці, самыя лепшыя дачы ўрад прадастаўляе для адпачынку рабочых і іх дзяцей. Вялікія сумы грошай асігноўваюцца на ахову здароўя нас—працоўных.

У адказ на гэтыя клопаты мы ўсе павінны працаваць яшчэ лепш, яшчэ цясней згуртоўвацца вакол партыі і вялікага геніяльнага правадыра таварыша Сталіна. Мы ўсе павінны быць больш пільнымі, ускрываць ворагаў, шкоднікаў.

Адзіны адказ наш на ўсе спробы фашыстаў, прадажных трацкістаў, зіноўеўцаў—гэта наша добрасумленнасць, адданасць і рэвалюцыйная пільнасць.

Траяноўская.

Віцебск.

З расказаў бацькоў маіх і старых работніц я ведаю як эксплуатавалі іх. За грашы працавалі па 18 гадзін, жылі ў сабахых канурах, галадалі. Аб адпачынку і марыць не маглі. Толькі і ведалі, што працаваць, каб не памерці з голаду. А колькі памірала ад недаяданняў, колькі пухла з голаду—і нікому не было справы да гэтага.

Зусім іншае зараз. Я працую ў культурных умовах. Наша фабрыка „Сцяг індустрыялізацыі“ вялікая, прасторная. У цэхах многа святла, чыста, утульна. Фабрыку мы лічым сваім радасным месцам. Рабочыя тут не толькі працуюць, але і культурна адпачываюць. Ёсць клуб, чытальня, бібліятэка. У перапынках ёсць дзе адпачыць. Пры фабрыцы вялікая сталовая. У часе водпуску рабочыя едуць у дамы адпачынку, санаторыі, на курорты.

Штогод наша фабрыка выдаткоўвае многа грошай на арганізацыю адпачынку рабочых. У гэтым годзе фабком выдаткаваў 745.935 руб. Закупілі 72 пуцёўкі на курорты, 495 пуцёвак у дамы адпачынку і 61 у санаторыі. Гэта не лічачы пуцёвак, якія закуплены для дзяцей рабочых.

Мы адпачывалі ў прыгожай мясцовасці, у прасторных дачах. Наш адпачынак быў вельмі добра арганізаваны.

У розных мясцох адпачывалі шмат рабочых нашай фабрыкі, а тым, якія паехалі ў вёску дарадных, фабком аказваў грашовую дапамогу.

Адпачываюць не толькі дарослыя рабочыя, але і іх дзеці. Санаторыі, піонерлагеры, дачы—усё для нашых дзяцей.

Мая дачка Дора таксама кожны год адпачывае. Калі яна была ў яслях і дзетсадзе, я выязджала на дачу з імі. А зараз ёй ужо 11 год, яна паехала ў піонерлагер. Яна належаць да ліку тых, аб якіх клапаціцца наша краіна, наш урад і родны таварыш Сталін.

Фашысты рыхтуюць вайну супроць краіны сацыялізма. Але няхай яны ведаюць, што мы ўсе як адзін станем на абарону нашай радзімы. Рахіль Міценгендлер.

Тэхнік Галія Раізіч скончыла летнюю школу без адрыву ад вытворчасці.
(Фота Лапідуса)

Лікуе Совецкая Беларусь

Традыцыйнае свята! Вось ужо 17 год яго адзначаецца з года ў год. І ўсё-ж кожны раз у святкаванні ўносіцца нешта новае, большае, урачыстае, якое адрознівае яго ад мінулых год.

Гераічныя баі з белапалякамі на подступах да Барысава, Бабруйска і Менска даўно ўжо ўвайшлі ў гісторыю. Залатымі літарамі ўпісаны ў кнігу перамог імёны паўшых герояў. Народ склаў легенды аб чырвоных байцах, якія грамілі белапольскія орды. З кожным годам аддаляюцца ад нас гэтыя падзеі, але яны не старэюць, яны не выветрываюцца з памяці, нельга забыць пра іх, і пра іх не забудуць.

Урачыста адсвяткавала Совецкая Беларусь 17 гадавіну гераічнага вызвалення ад белапанскіх варвараў. Урачыстасць была пранізана палкім жаданнем савецкіх патрыётаў яшчэ больш мацаваць магутнасць сваёй радзімы, зрабіць граніцы яшчэ больш непрыступнымі для подлага ворага, абтачыць свой штык, зрабіць больш трапным сваё вока, больш цвёрдай сваю руку, каб бязлітасна нанесці ўдар па ворагу і разбіць яго, калі ён адважыцца на нас напасці.

Працягваюць умацоўваць сваю радзіму, бязлітасна разграміць усіх ворагаў, трацкістаў, прыхаваных нацыянал-фашыстаў—вось што адбівалася ва ўсіх выступленнях працоўных.

Яшчэ задоўга да наступлення свята, на прадпрыемствах і калгасах слаўныя ветэраны гераічнай барацьбы, людзі, якія пралівалі сваю кроў за сацыялістычную рэспубліку, узнагароджаныя ордэнамі за сваю беззаветную адданасць, расказвалі маладому пакаленню аб адважных днях, вялікіх днях штурмаў і баёў, слава аб якіх не згасне і не аслабне ніколі.

Яны расказвалі аб тым, як у жніўні 1919 г. белапанская Польшча, узброеная тэхнікай, якую шчодро дала ёй Антанта, рушыла свае варварскія палкі на зямлю Совецкай Беларусі. Дзікія орды белапалякаў уварваліся ў Менск, Барысаў, Бабруйск. З першай-жа хвіліны прыходу варожых войск застала мірнае насельніцтва. Пачаўся крывавы разгул. Ён працягваўся некалькі месяцаў. Тысячы дзяцей асірацелі. Тысячы сяспер згубілі

Студэнты Беларускага фізкультурнага тэхнікума танцуюць „Лявоніху“ (БСФ)

сваіх братоў. Тысячы жанчын згубілі сваіх мужоў. Гарэлі гарады, вёскі. 11 месяцаў спраўляў сваю крывавую трызну на пакутных землях Совецкай Беларусі драпежны белапольскі арол.

Вялікі Сталін, які быў накіраван партыяй на Заходні фронт, прыбыў у Смаленск, ачысціў фронт ад разлагаючыхся элементаў, згуртаваў баявыя сілы большавікоў, вызначыў сваіх верных саратнікаў на важныя ваенныя пасады і пасля гэтага пачаўся імклівы наступ Чырвоных часцей.

Дзесятага ліпеня нашы войскі ўзялі Барысаў, а ўжо назаўтра яны уваходзілі ў Менск і з гэтых мінут зноў лёгка ўздыхнуў беларускі народ.

Старыя ветэраны ўспаміналі хвалюючыя эпізоды самаадданай барацьбы. Расказвалі пра партызанскі атрад, пра герояў Козырава (прадмесце Менска), герояў, якія склалі свае голавы, але не выдалі важных дзяржаў-

ных сакрэтаў і гэтым садзейнічалі перамозе чырвоных.

Святкаваў народ! Святкаваў, дэманструючы сваю моц, сваю магутнасць, сваю беззаветную адданасць партыі Леніна-Сталіна.

...У гасці да працоўных Менска прыехалі слаўныя Героі Совецкага Саюза. Славуты лётчык П. Галавін—удзельнік гістарычнай экспедыцыі Шмідта на Паўночны полюс, выступаючы на масоўцы ў парку імя Горкага, расказаў тысячам сабраўшыхся пра свой першы палёт на далёкую поўнач. Тысячы слухачоў разам з слаўным пілотам перанесліся ў далёкую Арктыку. Разам з ім яны ўяўлялі сябе на моцнай крылатай птушцы, якая горда парывае ў паветры і не ведаючы перашкод імчыцца наперад.

Лётчык Галавін быў дарагім гасцем працоўных Менска. З захапленнем прымала яго сталічная піонерыя, сярод якой ён выступаў з такім-жа майстэрствам і ўздыхам.

Як і заўсёды ў дні свята асаб-
лівым гонарам і любоўю была
абкружана наша доблесная Чыр-
воная Армія, чые храбрыя войскі
17 год таму назад прымусілі
бегчы варожыя полчышчы.

На Менскім іпадроме ліхія ка-
валерысты паказвалі сваё надзвы-
чайнае майстэрства. Выязджаю-
чы на сваіх разгарачаных, але
добра вывучаных канях, яны ім-
чаліся віхрам, лоўка рубілі на
хаду лазу, смела бралі склада-
ныя перашкоды, дэманстравалі
надзвычайнае майстэрства джы-
гітоўкі.

Чырвоныя кавалерысты, ліха
скачучы на сваіх баявых канях,
як быццам гаварылі: сёння мы
рубім сваім вострым клінком
лазу, але калі вораг асмеліцца
на нас напасці, тады мы ўспом-
нім тое, што было 17 год назад
і з такой-жа трапнасцю будзем
рубіць сваімі клінкамі галовы
ворага.

Раніцой, 10 ліпеня, у пагра-
нічных раёнах Савецкай Бела-
русі пачалася масавая ваенізава-
ная эстафета калгаснікаў. Сотні
калгаснікаў выступілі ў дарогу,
імкнучыся магчыма хутчэй зра-
біць свой маршрут. Яны неслі

ў руках эстафету, якая ўяўляла
з сябе вымпел з гербам БССР
на адной старонцы і ордэнам
Леніна—на другой.

Сотні кілометраў пакрылі кал-
гаснікі, перадаючы з рук у рукі
гэты вымпел, які сімвалізаваў іх
беззаветную адданасць соцыя-
лізму, іх любоў да правадыра—
вялікага Сталіна. У эстафеце
ўдзельнічалі калгасніцы і калгас-
нікі, якія адзначыліся гераічным
затрыманнем парашальнікаў
граніц.

12 ліпеня, у поўдзень, удзель-
нікі эстафеты, паспяхова пакрыў-
шы апошні маршрут Дзяржынск—
Менск, Заслаўль—Менск, прыйшлі
ў сталіцу рэспублікі, дзе былі
цёпла сустрэты працоўнымі
Менска.

На стадыёне Дынамо, дзе ў
гэты час праходзіла фізкультур-
ная масоўка, удзельнікі эстафеты
расказалі пра свой маршрут,
пра квітнеючую Беларусь, якую
яны толькі што перайшлі.

Лікавала Савецкая Беларусь!
Слаўныя сыны і дачкі яе—350
фізкультурнікаў і фізкультур-
ніц—у самы дзень урачыстага
свята—12 ліпеня ўдастоіліся вя-
лікага гонару. Яны выступалі ў

Маскве на Краснай плошчы, пе-
рад кіраўнікамі партыі і савец-
кага ўрада, перад вялікім пра-
вадыром народаў таварышам
Сталіным.

Іх незабыўнае дзесяцімінутнае
выступленне ля сцен Крэмля, ля
гранітнага свода Маўзалея было
прысвечана абароннай тэматы-
цы. У яркай сцэне яны дэман-
стравалі баявыя эпізоды на грані-
цы... Вораг імкнецца напасці на
нас, беларускія пагранічнікі рашу-
ча адбіваюць напад і грамяць
ворага... Бліскуча паказаны бе-
ларускімі фізкультурнікамі, гэты
эпізод яшчэ раз даказаў, на што
здольна наша савецкая моладзь,
яшчэ раз пацвердзіў яе волю,
яе гатоўнасць бязлітасна грамяць
ворага на яго тэрыторыі.

Вялікі Сталін апладываваў сы-
нам і дачкам беларускага наро-
да, 17 год таму назад гераічна
разбіўшага белапольскіх акупан-
таў і вызваліўшага свае землі ад
варожых пут.

Вялікі Сталін апладываваў ма-
ладой Савецкай Беларусі, якая
на гістарычнай Краснай плошчы
дэманстравала сваю абаронную
магутнасць.

Е. С.

21 ліпеня ў Маскве на Краснай плошчы адбыўся ўсесаюзны парад фізкультурнікаў, прысвечаны 20-годдзю
Вялікай пролетарскай рэвалюцыі і прыняццю Сталінскай Канстытуцыі.
На здымку: Калона дзяўчат-фізкультурніц БССР на парадзе.

(С. Ф.)

НАШ АДКАЗ ВОРАГАМ

Камісіяй садзейнічання дзярж-кредыту і пазыкам на нашай фабрыцы „Сцяг індустрыялізацыі“ праведзена вялікая работа. Работу мы праводзілі пад лозунгамі—ніводнага рабочага без новай пазыкі. Мы дэталёва распрацавалі зварот Маскоўскіх чыгуначнікаў на сходах актыву, на зменах, на брыгадах, лентях, цэхах.

Пасля апублікавання пастановы ўрада мы арганізавалі так званых „пяцёрачнікаў“, якія праводзілі работу сярод групы рабочых з пяці чалавек. Аднымі з першых падпісаліся яны на пазыку, служылі лепшым прыкладам для астатніх рабочых. Нашы рабочыя ведалі, што новая пазыка—гэта адказ на прошукі нікчэмнай кучкі прадажных псоў фашызма, подлых здраднікаў радзіме, якія імкнуліся вярнуць заводы і фабрыкі капіталістам, аддаць калгаснае сялянства ў кабалу памешчыкам і кулакам. Мы ведалі, што калі на новую пазыку падпішуцца ўсе, як адзін, дык наша радзіма будзе яшчэ больш непрыступнай крэпасцю, аб якую разаб'юць сабе галовы фашысцкія ворагі.

На 11 ліпеня мы ахапілі ўжо падпіскай 3929 рабочых нашай фабрыкі на суму 413.695 рублёў.

Сярод „пяцёрачнікаў“ фабрыкі адно з першых месц займаюць: Рыва Хейфец, Менжынская, Шмоткіна, Новічыхіна і рад іншых, якія вядуць вялікую растлумачальную работу не толькі сярод сваёй пяцёркі, але і сярод іншых рабочых.

Рабочы калектыў нашай фабрыкі на справе даказаў падпальшчыкам вайны, фашысцкім лазутчыкам, што ён разам з усім многамільённым савецкім народам стаіць на варце заваёў Кастрычніка. На прошукі наглых здраднікаў наш адказ—стопроцантная падпіска на пазыку ўмацавання абароны СССР, каб наша Чырвоная Армія стала яшчэ мацней, яшчэ несакрушальней. І мы гэтага даб'ёмся.

Іда Шэрман.

Старшыня камісіі садзейнасці.

* * *

Як толькі быў апублікован закон аб выпуску новай пазыкі, у нас быў праведзен мітынг. Гора-ча віталі работніцы і рабочыя выпуск пазыкі абароны. Пасля мітынгу пачалася актыўная пад-

піска. Я падпісалася на 108 проц. месячнага аклада.

Мне было даручана парткомам выехаць у санаторый „Сасноўка“, каля Віцебска, і аформіць падпіску на пазыку сярод адпачываючых там нашых рабочых. Не чакаючы ні хвіліны, я выехала.

Пасля кароткай гутаркі аб значэнні пазыкі, 9 нашых рабочых падпісалася на 1.345 рублёў. Работніца тав. Шакінко падпісалася на 135 проц. зарплаты, таварыш Зевіна падпісалася на месячны аклад, а ўсе астатнія—на трохтыднёвы заробтак.

Новая пазыка—гэта яшчэ большае ўмацаванне нашых граніц. Пазыка абароны—гэта кроўная і блізкая справа кожнага савецкага грамадзяніна. Гэта лепшы наш адказ фашысцкім падпальшчыкам вайны.

Усе нашы 37 дэпутатаў Горсовета аднымі з першых падпісаліся на пазыку. Кожны з іх вядзе растлумачальную работу на сваім участку і афармляе падпіску.

Мы ведаем, што пазыка абароны СССР служыць поўнацю інтарэсам працоўных, бо дае сродкі для ўмацавання нашай магутнасці, для лепшай абароны нашай соцыялістычнай бацькаўшчыны, нашага шчаслівага жыцця.

М. Пятухова.

* * *

Я ведаю, што пазыка абароны СССР—гэта пазыка ўмацавання магутнасці нашай соцыялістыч-

най радзімы, а разам з тым і ўмацавання міру ва ўсім свеце. Я ведаю, што наша Чырвоная Армія—адзіная ў свеце армія, якой чуждыя якія-небудзь заваявальныя планы. Таксама я ведаю, што фашысцкія краіны, за лік выпушчаных сваіх пазык адпраўляюць генералу Франко самалёты, танкі, ваенныя караблі, вядуць грабежніцкую вайну супроць гераічнага іспанскага народу, знішчаюць гарады і вёскі Іспаніі.

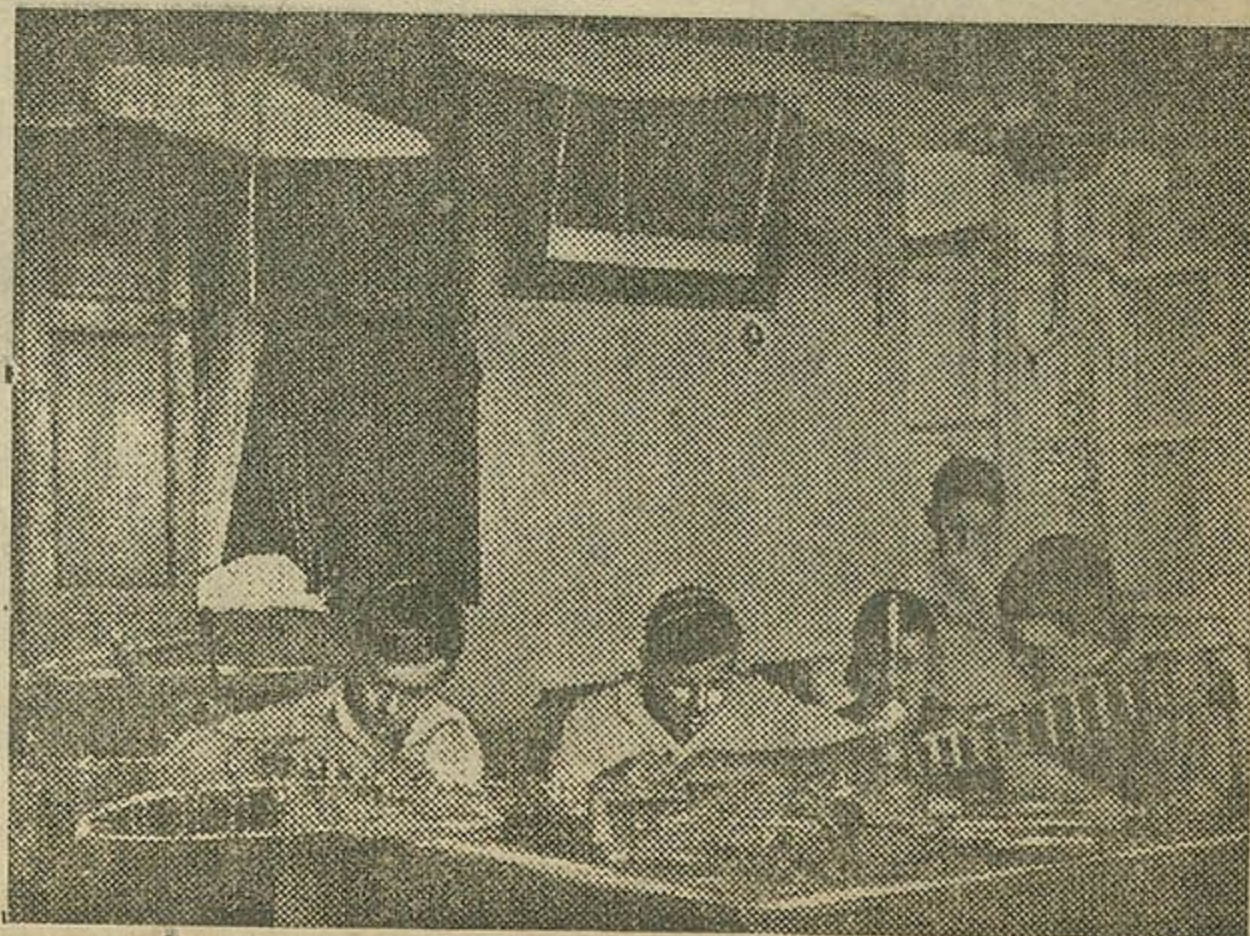
Усё гэта я растлумачваю рабочым, з якімі я разам працую. Я ім чытаю газеты, журналы. Вяду з імі сістэматычную работу па растлумачэнню значэння дзяржпазык.

На фабрыцы я працую з 1928 г. і ўсяляк імкнуся быць карыснай на грамадскай рабоце, асабліва ў часе падпіскі на новую пазыку. Няхай ведаюць ворагі, што ўсе мы заўсёды гатовы аддаць не толькі сродкі, але і наша жыццё за справу ўсяго працоўнага чалавецтва.

Няхай ведаюць агідныя дыверсанта, шпіёны, бандыты, трацкісты, зіноўеўцы, бухарынцы і іншая фашысцкая мразь, што працоўны народ будзе ўсямерна дапамагаць органам дыктатуры рабочага класа выкрываць іх здрадніцкую дзейнасць.

Рыва Хейфец.

Віцебск, фабрыка
„Сцяг індустрыялізацыі“

Дзіцячы планерны гурток.

Справаздачна-выбарчы сход

Пяць дзён праходзіў справаздачна-выбарчы сход фабкома Віцебскай панчошнай фабрыкі імя Клары Цэткін. На працягу пяці дзён работніцы фабрыкі жорстка і па-большэвіцку крытыкавалі работу сваёй профарганізацыі. А крытыкаваць сапраўды было што, бо фабком працаваў дрэнна.

Узяць, напрыклад, кіраўніцтва стаханаўскім рухам. На фабрыцы — 460 стаханаўцаў, ёсць некалькі стаханаўскіх брыгад. Але не гледзячы на ўсе магчымасці ўцягнуць у стаханаўскі рух больш работніц — колькасць стаханаўцаў за 1937 г. амаль не павялічылася. Гэта тлумачыцца выключна дрэнным кіраўніцтвам з боку фабкома. Вось што па гэтаму пытанню гаварыла на сходзе стаханаўка тав. Соснер:

— Фабком ніколі не цікавіўся маёй работай і работай іншых стаханавак. Стаханаўскія двухдэкаднікі праводзіліся без усялякай падрыхтоўкі і таму вынікі былі нязначныя.

Аб дрэнным кіраўніцтве фабкома стаханаўскім рухам гаварылі таксама стаханаўкі тт. Стральцова, Вахрамеева і іншыя.

Многія выступаўшыя работніцы: тт. Круглова, Розіна і іншыя гаварылі аб дрэнным становішчы аховы працы. У гэтым годзе на ахову працы і тэхніку бяспекі адпушчана 20 тысяч руб.; аднак з гэтай сумы выдаткавана толькі 1.600 руб. Вентыляцыя — такая важная справа для аховы здароўя работніц — ні ў адным цэху не працуе добра, а ў некаторых цэхах зусім адсутнічае.

Аб дрэннай рабоце страхдэлегатаў гаварыла тав. Гарэлік:

— У нас часта бываюць выпадкі, калі работніцы цэлымі тыднямі не выходзяць на работу быццам па хваробе, а калі пачнеш правяраць, то ніякага бюлетэня ў іх няма, а яны проста робяць прагул. Нашы страхдэлегаты ніколі ў іх не бываюць і не высвятляюць прычын невыходу на работу. Хворым работніцам не аказваюць неабходнай дапамогі.

Многія з выступаўшых указвалі на тое, што на фабрыцы самакрытыка ў загоне. Заметкі ў насценгазеты і шматтыражку доўга ляжаць, пакуль іх надрукуюць. Часта бываюць выпадкі,

калі на змешчаныя заўважкі ніхто не рэагуе.

Адказваючы на выступленні работніц, старшыня фабкома тав. Рафальсон у заключным слове прызнала, што фабком сапраўды дрэнна працаваў і што ён у важнейшых пытаннях цягнуўся ў хвасце мас. Але тав. Рафальсон сцяшаецца дабавіць, што ва ўсім вінават... ЦК саюза трыкатажнікаў, які ў апошні час не дазва-

ляў кааптаваць членаў фабкома, а з мінулага складала фабкома засталася толькі 4 чалавекі.

Зразумела, чатыром членам фабкома справіцца з работай пры двухтысячным калектыве рабочых не лёгка, але пры жаданні працаваць і пры больш чуйным падыходзе да запатрабаванняў работніц фабком змог-бы працаваць значна лепш.

Р. Вельтман.

Адзін з момантаў выступлення студэнтаў Беларускага тэхнікума фізкультуры на парадзе ў Маскве.

10—11 ліпеня ў Наркамземе БССР праходзіла ўсебеларуская нарада брыгадзіраў жаночых трактарных брыгад. З 45 МТС прыехалі на нараду 64 брыгадзіра. 40 з іх было дзяўчат.

Выступіўшыя ў спрэчках брыгадзіры жаночых трактарных брыгад расказалі аб сваёй рабоце, аб поспехах дзяўчат-трактарыстак, аб шкоднай дзейнасці мінулага кіраўніцтва Наркамзема і некаторых кіраўнікоў раёнаў, накіраванай на падрыў аўтарытэта машынна-трактарных станцый, на падрыў работы жаночых трактарных брыгад.

У заключэнне нарада звярнулася з адозвай да ўсіх дзяўчат—трактарыстак, камбайнерак, ільноцерабільшчыц, да ўсіх маладых дзяўчат ордэнаноснай Беларусі з заклікам яшчэ лепш змагацца за высокі сталінскі ўраджай, за павышэнне вагі працядня калгаснікаў, за права ўдзелу ва ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы.

Ніжэй мы друкуем выступленні некаторых дзяўчат-брыгадзіраў.

НЯМА КУЛЬТВАВАЎЧАЙ РАБОТЫ

Брыгадзірам трактарнай брыгады я працую першы год. У брыгадзе я самая старшая—1917 года нараджэння, а астатнія дзяўчаты маладзей за мяне.

Ніякай палітычнай і культурна-выхаваўчай работы сярод нас не праводзіцца. Нават газеты мы не атрымоўваем, не гледзячы на тое, што своєчасова іх выпісалі. Сярод дзяўчат тры комсамолкі. Але ні разу да нас не прыехаў прадстаўнік райкома комсамола, каб пагутарыць з намі. А намесніка дырэктара МТС па палітчасці дзяўчаты нават і не ведаюць.

(Насця Фралова—Полацкая МТС)

Ніхто не цікавіцца нашай работай. А цікавіцца трэба было-б, бо ў нас ёсць шмат непаладкаў, якія перашкаджаюць выкананню норм выпрацовак. Дагэтуль мы выпрацавалі толькі па 123 гектара на трактар. У нас былі вялікія перабоі з дастаўкай гаручага. На брыгаду нам далі толькі адзін ключ і за ім трэба бегчы ад аднаго трактара да другога за некалькі кілометраў. Быў выпадак, калі ў пачатку мая адзін трактар спыніў работу. Трэба было замяніць каленчаты вал. Мы зараз-жа паве-

дамлі ў МТС, і вось з 2 да 12 мая машына стаяла, а з МТС ніхто не з'явіўся.

Нейкая варожая рука насыпала пясок у масла, што паслужыла прычынай выплаўкі падшыпнікаў але МТС на гэта не звярнула ўвагі. Мы знаходзімся за 80 кілометраў ад МТС—у Арлейскім сельсавеце, і калі трэба ехаць на справаздачу ў МТС, то прыходзіцца ісці пехатой да станцыі 40 кілометраў.

Усё гэта адбіваецца на нашай рабоце. Усё гэта перашкаджае на выкананне умовы, узятыя па сап-спаборніцтву.

УБРАЦЬ УРАДЖАЙ БЕЗ СТРАТ

Да выезду ў поле была створана наша жаночая трактарная брыгада. У брыгаду ўвайшлі ўсе маладыя дзяўчаты з курсаў.

Многія калгаснікі, а таксама нават старшыні праўленняў сумняваліся, што мы будзем добра працаваць. Класавыя ворагі і іх агенты распускалі розную хлусню, імкнуліся падарваць работу нашай брыгады.

Наш участак знаходзіцца ў Пруджоўскім сельсавеце. Два трактары працавалі ў калгасе „Чырвоны баевік“. У гэтым калгасе арудуюць ворагі, якія не выкрыты і не знішчаны. Ворагі падсыпалі ў картэр трактара ХТЗ № 54 пясок. У часе стаянкі яны вылівалі з бочак гаручае, раскрасалі дэфіцытныя запасныя часткі.

Усё гэта было таму, што стар-

(Марфа Усцінава—Чавуская МТС)

шыня калгаса Сакратароў не даваў вартаўнікоў для аховы трактароў. Дырэктар нашай МТС тав. Жалезнякоў ніякіх мер не прыняў, каб выкрыць шкоднікаў у калгасе. Сакратароў прадаўжае без прычыны ганьбіць трактарыстак, адмаўляецца карміць.

Дырэкцыя машынна-трактарнай станцыі не дапамагае ў рабоце нашай брыгадзе. Нам самім прыходзілася дабівацца, каб да плугоў былі вылучаны і замацаваны пастаянныя людзі. Да трактароў не падвозілася гаручае і вада. З гэтай прычыны ў нас частыя прастоі.

Аб жаночай брыгадзе дырэктар МТС тав. Жалезнякоў і намеснік яго па палітчасці Фадзееў забыліся. Многа раз мы прасілі Фадзеева

прыехаць да нас і арганізаваць палітзаняткі.

Палітычна-выхаваўчая работа сярод трактарыстак зусім адсутнічае. Райком комсамола не цікавіўся, як жывуць і працуюць 7 дзяўчат—комсололак нашай брыгады.

Не гледзячы на гэтыя труднасці, на адсутнасць дапамогі, брыгада працуе добра. Калгаснікі бачаць, як мы змагаемся за высокі ўраджай, за павышэнне кошту іх працядня і паважаюць дзяўчат—трактарыстак.

Зараз брыгада пачала ўборку ўраджаю. Усе ўборачныя машыны, апрача малатарні „БДО—34“, адрамантаваны.

З свайго боку мы зробім усё, каб правесці ўборку ў самыя кароткія тэрміны, не дапусціць перастой хлеба і страт ураджаю.

ПЕРАШКАДЖАЮЦЬ У РАБОЦЕ

(Марыя Гайдамакіна—Гомельская МТС)

Прыехалі мы працаваць калгас „Інтернацыянал“, Касцюкоўскага сельсавета. Дырэкцыя паслала туды новую брыгаду і аб ёй забылася. Пласавыя ворагі, якія пралезлі ў калгас „Інтернацыянал“, з першых дзён сталі падрываць работу трактароў. Старшыня калгаса камуніст Дыдкоў не даў нам участкаў для работы, а загнаў трактары ў бота. Мы ледзь адтуль выцягнулі свае трактары.

Калі праўленне калгаса і дало пашчы для трактара, то не забачыла падвозкі гаручага. Трактары часта прастойваюць. Давыдкоў не дае каня прывезці гаручага асабіста. Мы вымушаны самі цягнуць бочкі з вадой.

Падрываюць нашу работу брыгадзіры калгаса Гаўрыленка і Федасенка. Мы забаранавалі ў брыгадзе Федасенкі 32 гектары зямлі, але працадні не налічаны. Брыгадзір Гаўрыленка таксама не даў нам 8 гектараў баранавання.

Усе гэтыя шкодныя дзеянні кіраванні калгаса „Інтернацыянал“

робяцца з той мэтай, каб скампраметаваць нашу жаночую брыгаду. Вось чаму, калі мы становімся на падцяжку ці запраўку, кулацкія агенты кляцц над намі, арганізуюць ганенне. Нашым дзяўчатам-трактарыстам нельга зайсці ў клуб, бо праследуюць нас на кожным кроку.

У нашай МТС таксама не мала шкоднікаў, якія зрываюць работу трактароў. Нам у брыгаду прывезлі з нафтабазы дзве бочкі аўтолу у колькасці 500 кілограмаў. Аказалася, што замест аўтолу ў бочках было машыннае масла ці алеанафт, які нам зусім не патрэбны. Я ўзяла гэтае масла і панесла ў МТС для доследу. Але ў МТС забаранілі даследваць масла, бо гэта дорага каштуе, і сказалі на ім працаваць. Толькі пусцілі трактары, і не прайшло двух гадзін, як адзін трактар патрабаваў падцяжку, другі трактар таксама спыніўся. Падшыпнікі вышлі са строю.

Узяла я падшыпнікі і зноў паехала ў МТС. Паскардзілася старшаму механіку. Той сказаў, што знойдзе віноўных. Але віноўных у

гэтым шкодніцтве да гэтага часу не пакараны.

Яшчэ адзін прыклад. У трэцяй трактарнай брыгадзе (брыгадзір Клімовіч) працаваў адзін трактар маёй брыгады. Калі трактарыстка пайшла нанач дамоў, нехта выліў з бочкі 300 кілограмаў гаручага. Вартаўнік каля гаручага не быў пастаўлен, хоць я патрабавала ад Клімовіча. Мы склалі акт і перадалі МТС. Дырэктар Валюкевіч адказаў:

— Што, я табе буду вартаўніком? Вылічым з Гайдамакінай у пяціразовым размеры.

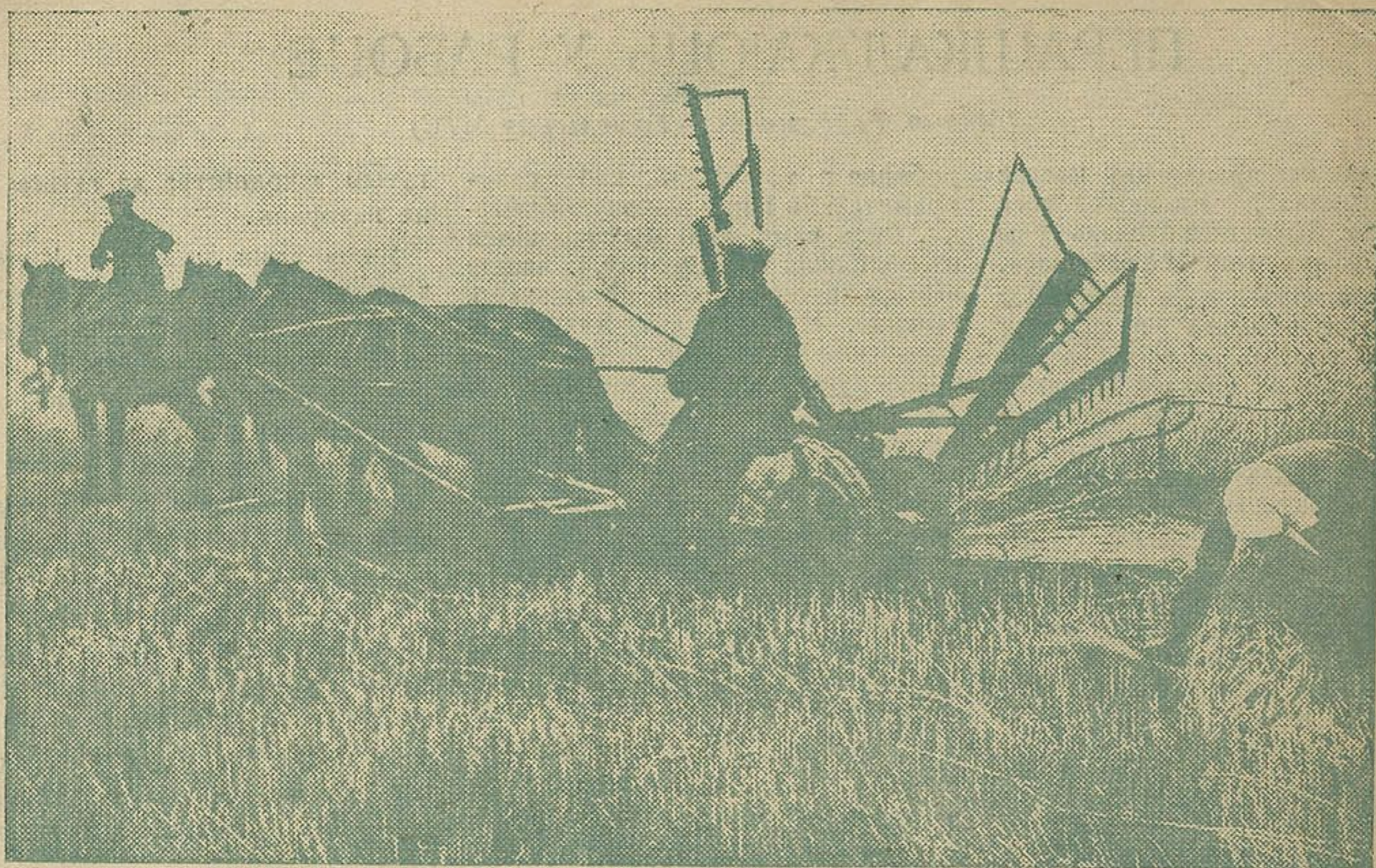
Да ўборачнай мая брыгада не мае ні адной прычэпнай машыны. Дырэктар Валюкевіч на мае просьбы адказвае:

— Для вас дзяржава яшчэ не выпусціла ўборачных машын.

Так перашкаджаюць у рабоце нашай жаночай трактарнай брыгадзе.

Удзельніцы нарады брыгадзіраў жаночых трактарных брыгад—т. А. П. Якімовіч (Танежская МТС), А. Ф. Барысава (Быхаўская МТС), Н. В. Фралова (Полацкая МТС), М. П. Батова (Мсціслаўская МТС), В. Я. Глейдман (Поневельская МТС)

9 ліпеня калгас „Большэвік“, Смільвіцкага раёна, прыступіў да ўборкі ўраджаю.

(БСФ)

УБОРКА ПАЧАЛАСЯ

За багаты сталінскі ўраджай мы пачалі змагацца яшчэ з ранняй вясны. Добра падрыхтаваліся да снубы, своєчасова пасеялі.

Сельсовет праводзіць сістэматычную масавую работу сярод калгаснікаў і аднаасобнікаў. Важнейшыя рашэнні партыі і ўраду даводзяцца да кожнага працоўнага. У выніку ва ўсіх калгасах разгарнуўся стаханаўскі рух у барацьбе за сталінскі ўраджай і высокі кошт працадзя калгаснікаў. Спалборнічаюць паміж сабой паасобныя калгасы, брыгады, звенні і стаханаўцы.

У часе пасеўнай у нас былі арганізаваны стаханаўскія звенні. Стаханаўцы ўзялі канкрэтныя абавязкі ў барацьбе за ўраджай.

Стаханаўка Рыбакова, з калгаса „Чырвоная армія“, у мінулым годзе дабілася добрага ўраджаю і натропвала па 125 кілограмаў ільнавалакна ў дзень. У гэтым годзе яна ўзяла абавязацельства — зняць з гектара 7—8 цэнтнераў ільнавалакна, пры планавых наметках па нашаму раёну ў 4—5 цэнтнераў. Стаханаўцы сельсовета змагаюцца за права ўдзельнічаць ва ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы.

жэнні зернапаставак і натурплаты МТС яшчэ больш натхняюць калгаснікаў на барацьбу за лепшую ўборку ўраджаю без страт.

Зараз па калгасах сельсовета праходзіць масавая сенаўборка. Да сенаўборкі ўсе калгасы добра падрыхтаваліся. Нормы выпрацоўкі даведзены да кожнага калгасніка, рабочая сіла правільна расстаўлена. Касцы пераведзены на індывідуальную здзельшчыну. У выніку добрай падрыхтоўкі да сенаўборкі з першых-жа дзён калгаснікі перавыконваюць нормы выпрацоўкі. Так у калгасе „Барацьбіт“ замест нормы 0,50 гэктараў выкашваюць па 0,75—0,85 гэктараў, а тав. Іваноў выкашвае па 0,92 гектара і выпрацоўвае па 4,68 працадзя ў дзень. Не адстаюць і іншыя калгасы.

Уборка сена праводзіцца ўслед за касьбой. Надвор'е гэтаму спрыяе. За лепшыя паказчыкі па сенакашэнні мы прэміруем стаханаўцаў, згодна ўказанняў Наркамзема. Лепшыя стаханаўцы атрымліваюць на працадні 5 проц. сена ад скошанага імі ўчастка. Гэту дырэктыву Наркамзема ведаюць усе касцы.

Разам з сенаўборкай мы пача-

і яравых. Віды на ўраджай ва ўсіх калгасах надзвычай добрыя. Лён ужо вырас да 100 сантыметраў. Пасля прайшоўшых дажджоў дружна пачалі расці яравыя, знікла несвоечасовая жаўцзна.

Своечасовая ўборка багатага ўраджаю, захаванне ад страт і псавання з'яўляюцца сур'ёзнай справай. Пад такім кутом гледжання мы праводзім работу сельсовета і масавую работу ў калгасах.

Уборку ўсе калгасы пачалі. Увесь уборачны інвентар адрамантаваны.

У гэтым годзе ўпершыню на тэрыторыі Віцебскага раёна будуць працаваць складаныя сельскагаспадарчыя машыны — камбайны. Адзін камбайн будзе працаваць на тэрыторыі нашага сельсовета. Работа камбайна — гэта вялікая дапамога калгаснікам. Умовы для паспяховай яго работы складзены, адведзены ўчасткі, падабраны плошчы.

Падрыхтаваны памяшканні для прыёма зярна, прадэзінфікаваны свірны, мяшкі, — усё гатова для сустрэчы новага ўраджаю.

Наталья Власенка —
стажышча Елагінскага сельсовета.

АДКАЗНЫ ПЕРЫЯД

Наступаюць гарачыя дні ўборкі ўраджаю, дні завяршэння сельскагаспадарчага года. Ад арганізацыі работ у гэты перыяд залежыць многае і галоўнае—каштоўнасць працання калгаснікаў. Таму ўся наша ўвага сканцэнтравана на падрыхтоўцы да ўборачнай, на складанне планаў, расстаноўку людзей і замацаванне участкаў за звеннямі.

Сенакос і ўборку сенажаці мы ўжо заканчваем. Да ўборкі азімых мы добра падрыхтаваліся. Азімыя і яравыя ў нас выраслі як ніколі. Куды ні глянеш,—сцяной стаіць высокая густая пшаніца, жыта, з буйнымі, цяжкімі каласамі.

Нашы дзве жніяркі даўно адрамантаваны і чакаюць пачатку работ. Жанчыны—жнеі не дачакаюцца выхаду ў поле. Уборку жыта, пшаніцы, ячменю і аўса мы думаем правесці за 10—12 дзён. Абмалот пачнем не пазней 3—5 дзён пасля пачатку ўборкі.

Падрыхтаваны і прадэзінфікаваны свірны і гумны і даўно чакаюць паступлення зярна.

Мы добра ведаем, што своечасовая арганізацыя ўборкі прадрашае і поспех барацьбы за ліквідацыю вынікаў шкодніцтва. Усю сваю работу мы накіроўваем на выкарчоўванне гэтых рэшткаў.

Подлая банда ворагаў народу праводзіла вялікую шкодніцкую работу ў сельскай гаспадарцы. Здраднікі накіроўвалі сваю дзейнасць на разбурэнне калгасаў, на тое, каб выклікаць незадавальненне калгаснікаў. Перад усімі калгаснікамі стаіць задача—ліквідаваць вынікі шкодніцтва і выкрыць ворагаў народу да канца.

Наш калгас „Чырвоны Перакоп“ арганізаван у 1929 г. Калгас не маленькі і не бедны, а калі прыгледзецца—кожнаму становіцца ясным, што ў калгасе ўвесь час праводзілася шкодніцтва.

Узяць жывёлагадоўлю. Фермы папаўняліся не ў суадпаведнасці з кармовай базай. У калгасе арганізавана малочная ферма на 167 галоў, маецца 80 коней, 53 авечкі, 24 свінні, а кармовая база забяспечвае гэтае пагалоўе толькі на 50 проц. Кармы і хлеб раскраваліся на працягу многіх гадоў. Ахова калгаснай маёмасці была арганізавана дрэнна. Расцягванне кармоў кіраўнікі кал-

гаса тлумачылі хутарскай раскіданасцю калгаса.

Аб справах, якія тварыліся ў калгасе, ведалі былыя кіраўнікі калгаса і раёна, але нічога не рабілі. У мінулым годзе я ставіла пытанне ў Райземадзеле і Наркамземе аб пагражаючым становішчы з кармамі, але нічога не дапамагло. Наадварот, мяне хацелі абвінаваціць, што я выступаю супроць развіцця жывёлагадоўлі.

У выніку шкодніцкага планавання жывёлагадоўлі вясной гэтага году наш калгас затраціў на закупку кармоў для жывёлы каля 10 тысяч грашма, скарміў 7 тысяч пудоў бульбы, абмянялі 12 кароў на корм. Адалі другім калгасам на пракорм 72 галавы, з якіх мы 36 пакінулі за пракормку.

Вынікі шкодніцтва па нашаму калгасу асабліва рэзка кідаюцца ў вочы, калі параўнаць наш калгас з суседнімі калгасам „Ударнік“. Па эканоміцы яны аднолькавыя. Калгас „Ударнік“ сенажаці мае таксама, як і мы, 350 гектараў, а жывёлы абагуленай толькі 32 кані і ніводнай фермы. Так планавалася жывёлагадоўля па калгасах. Наша бяспечнасць і бесклапотнасць дапамагалі во-

рагам шкодзіць у сельскай гаспадарцы.

Ніякага севаабароту ў калгасе няма. Планавалі так, што з года ў год сеялі жыта па жыту, лён па ільну і г. д. Зніжалі ўраджайнасць, глеба становілася непладароднай. Для таго каб у 1937 г. не сеяць лён на тым самым месцы, дзе яго ўжо сеялі некалькі год падрад, нам прыйшлося выбіраць невялічкія кавалкі зямлі. І прыйшлося 52 гектары лёну пасеяць амаль на 50 кавалках. А гэта значыць, што ільноцерабілкамі мы не можам церабіць лён, а прыдзецца церабіць уручную.

У калгасе змянілася 12 старшынь, з якіх 11 судзілі за развал калгаса і шкодніцтва.

Старшынёй калгаса я працую нядаўна. Зараз стаўлю перад сабой задачу—вывесці калгас у перадавыя, ліквідаваць вынікі шкодніцтва. Да гэтага я прыкладаю ўсе намаганні, але мне патрэбна дапамога раённых арганізацый і вашага журнала.

Я спадзяюся, што мне дапамогуць і асабліва ў часе ўборкі ўраджаю—самы адказны і напружаны перыяд сельскагаспадарчых работ.

Анна Энвальд.

Гарадокскі раён.

Убраць без страт

Высокі ўраджай атрымаюць сёлета калгаснікі калгаса імя Блюхера. Непрыступнай сцяной, вышэй чалавечага росту, стаяць азімыя ўсходы. Ураджай будзе не ніжэй 16 цэнтнераў з гектара. Чэсна працавалі калгаснікі, і высокім ураджаем заплаціла зямля калгаснікам.

Зараз баявая задача ўсіх калгаснікаў—без страт своечасова ўбраць ураджай. Гэта калгаснікі добра ведаюць і да ўборкі ўзорна падрыхтаваліся.

Жніяркі, граблі і іншы ўборачны інвентар чакаюць работы. Поўнасцю адрамантаваны і прыведзены ў парадак гумны, свірны, склады. На час ўборкі арганізавана грамадскае харчаванне. Нарыхтавана мука, крупа, мяса.

У мінулым сяляне працавалі ад цямна да цямна на полі. Тады гэта поле было пані Катаёвай і сяляне амаль дарма працавалі на яе.

Гэта было даўно. Гэта ўсё ўспаміны аб агідным мінулым. Зусім іншае зараз. Зусім інакш жывуць калгаснікі, інакш жыве зараз і Елізавета Стэльмак. Мае яна 8 дзяцей. У 1936 г. атрымала дзяржаўную дапамогу—4.000 руб. Ды і ў калгасе заробіла не мала. Старшая дачка Таццяна працуе на торфзаводзе „Новая Беларусь“, малодшая Ларыса працавала на швейнай фабрыцы імя Дзержынскага (Бабруйск). Зараз яна паехала на Далёкі ўсход, у горад Комсамольск.

— Сорок год пражыла на свеце, працавала на паноў, але шчасце знайшла толькі тут, у калгасе. Зараз я живу добра, але буду жыць яшчэ лепш,—гаворыць Елізавета.

І. Стэльман.

Бабруйскі раён.

АЛІМЕНТНЫЯ СПРАВЫ

У гэтым артыкуле я хачу ў кароткіх рысах спыніцца на некаторых пытаннях аліментных спраў і ў першую чаргу на пытанні, як нашы нарсуды пры вырашэнні аліментных спраў прымяняюць закон ад 27 чэрвеня 1936 г.

Перш за ўсё трэба адзначыць, што пры прымяненні новага закона не абыйшлося і без некаторых недарэчнасцей. Так, напрыклад, нарсуддзя Магілёўскага раёна тав. Кавалькоў прысуджаў аліменты на ўтрыманне дзяцей да шаснаццацігадовага ўзросту, у той час, як трэба да восемнаццацігадовага.

Цэлы рад судаў па-ранейшаму прадаўжае прысуджваць аліменты з сялян-аднаасобнікаў у пвёрдай суме, не з разліку адной дванацатай іх гадовага прыбытку, а па погляду суда ў залежнасці ад матэрыяльнага становішча адказчыка.

Такі-ж парадак вылічэння размеру аліментаў прымяняўся некаторымі судамі і пры спагнанні аліментаў з асоб, не маючых пэўных заняткаў, з інвалідаў, з асоб, часова не атрымліваючых зарплату, з асоб, знаходзячыхся на ваеннай службе, і інш.

Некаторыя суддзі няўважліва адносяцца да разгляду заяў, якія да іх паступаюць. Вось хаця-б узяць 2-3 факты па нарсуду Мехаўскага раёна.

Грамадзянка Севарукава падае заяву аб спагнанні з дарослых дзяцей аліментаў на сваё ўтрыманне. Суддзя, тав. Скорабагатаў, піша рэзалюцыю: „Пакінуць без руху да прадстаўлення дакладных адрасоў адказчыкаў“, тады як у заяве, калі-б толькі суддзя прачытаў яе да канца, дакладна паказаны адрасы і звесткі аб матэрыяльным становішчы адказчыкаў.

Мала таго, суддзя нават не палічыў патрэбным паведаміць Севарукавай, што яе заява пакінута без руху.

А вось і другі факт. Грамадзянка Патапава падала заяву з просьбай прысудзіць аліменты з яе былога мужа на выхаванне трох дзяцей. Ёсць рэзалюцыя суддзі: „Заяву пакінуць без руху да прадстаўлення метрычных даведак“, а Патапавай не паведамілі аб гэтым. Між іншым, суд павінен па сваёй ініцыятыве сам патрабаваць неабходныя дакументы з органаў ЗАГС'а і ўсяляк дапамагаць маці ў спагнанні аліментаў.

Трэці факт. Тав. Янушэвіч падала заяву з просьбай павялічыць ёй аліменты на ўтрыманне дзіцяці, бо на 8 руб., атрымліваемых па выканаўчаму лісту, яна не можа выхоўваць дзіцё. Пры гэтым Янушэвіч паведаміла, што матэрыяльнае становішча бацькі дзіцяці палепшылася. Нарсуддзя накладвае рэзалюцыю: „Завесці справу“. Аднак справа заведзена не была, а заява працягвала ляжаць у папках суда без руху.

Неабходна адзначыць і такое, зусім не нармальнае, з'явішча, што рашэнні судаў па аліментах судвыканаўцамі выконваюцца надзвычайна марудна. У судвыканаўцы горада Віцебска выканаўчыя лісты ляжаць па 3—4 месяцы. Факты зацяжкі выканання рашэнняў судаў аб спагнанні аліментаў наглядаюцца і ў цэлага рада іншых судовых выканаўцаў БССР.

Дрэнная работа судвыканаўцаў, бяспрэчна, патурае злосным неплацельшчыкам аліментаў,

даючы ім магчымасць свабодна ўвільнуць ад уплаты аліментаў.

Да злосных неплацельшчыкаў аліментаў суддзі ўжываюць іншы раз зусім мяккія меры пакарання: прымусовую працу, умоўнае асуджэнне і інш. Пазбаўленне волі на тэрмін да двух год нарсудамі ўжываецца рэдка.

Так, напрыклад, злосны неплацельшчык аліментаў Агееў А. М., які пакінуў чатырох дзяцей і на працягу трох год хаваўся ад уплаты аліментаў, нарсудом Магілёўскага раёна асуджан да 6 месяцаў працоўна-папраўчых работ.

Спрэчкі аб устанаўленні бацькоўства ў практыцы нарсудоў сустракаюцца надзвычай рэдка. З усіх паступіўшых спраў аб аліментах у нарсуд г. Менска толькі па 8 справах патрабавалася ўстанавіць бацькоўства; па астатніх-жа справах ішлі спрэчкі толькі аб устанаўленні размеру аліментаў.

Вялікім недахопам у рабоце судаў па аліментных справах з'яўляецца і тое, што падрыхтоўка аліментных спраў да слухання і збіранне доказаў па гэтых справах праводзіцца наспех.

Па лініі Народнага Камісарыята Юстыцыі Беларусі даны ўказанні ўсім судам БССР прызначаць і разглядаць аліментныя справы неадкладна па іх паступленні, а таксама ўзяць пад свой спецыяльны нагляд работу судовых выканаўцаў па спагнанню аліментаў.

Трэба адзначыць, што жанчыны-маці надзвычайна рэдка карыстаюцца прадстаўленым ім па арт. 42 Кодэкса закона аб шлюбе, сям'і і апецы правам падачы ў ЗАГС пры цяжарнасці ці пасля радоў заявы з указаннем бацькі дзіцяці. Між тым гэтая акалічнасць звязана з надзвычайна сур'ёзнымі вынікамі пры спагнанні аліментаў.

Наша законадаўства зрабіла ўсё для таго, каб вызваліць жанчыну-маці ад цяжкасці доказаў бацькоўства і пераклала цяжар доказаў на бацьку. Ад самой маці і ад правільнай работы ЗАГС'аў залежыць, каб жанчына магла скарыстаць гэтую перавагу, якую прадастаўляе ёй закон.

На жаль, органы ЗАГС'а не заўсёды растлумачваюць маці пры запісу нараджэння дзіцяці гэтае яе права, і часта бываюць вычадкі, калі ў кнізе запісаў нараджэння, у графе, у якой павінен быць паказан бацька дзіцяці, маюцца толькі пустыя месцы.

Трэба дабіцца поўнага правядзення ў жыццё арт. 42 Кодэкса законаў аб шлюбе, сям'і і апецы і даць магчымасць жанчыне скарыстаць перавагу, прадастаўленую ёй законам. Гэта задача ляжыць не толькі на ЗАГС'ах,—яе павінны ажыццяўляць і органы аховы мацярынства і дзяцінства пры актыўнай садзейнасці нарсудоў.

С. Ладысаў.

Нач. кансультацыйнага аддзела
Наркам'юста БССР.

СТАХАНАЎКА

Вялікі металічны круг прэса павольна паварачваецца і па чарзе падстаўляе шэрыя цагліны. Яны штомінутна з'яўляюцца з глыбокіх парных норак. Цагліны яшчэ цёплыя, кволыя. Жэня Емельянава знімае іх з круга вельмі асцярожна, каб не парушыць форму. Знімае і таксама асцярожна ставіць на падстаўленую ваганетку, будуючы з іх роўныя радкі.

Жэня ведае, што вялікая сацыялістычная радзіма, у якой так шпарка расце будаўніцтва, чакае ад яе, ад усяго завода гэтых цаглінак. Ведае, што ўсе яны пойдучь на пабудову фабрык, заводаў, на пабудову светлых дамоў, прыгожых тэатраў, у якіх рабочыя і калгаснікі бу-

дучь весела праводзіць свой вольны час. І у Жэні ўзмацняецца жаданне даць яшчэ больш прадукцыі. Хочацца зрабіць усё, каб выканаць узятыя абавязкі.

З дня існавання завода ўкладка цаглаў на ваганетку рабілася з адступам кожнага верхняга радка. Умяшчальнасць ваганеткі пры такім метадазе не перавышала 868 цаглінак. Жэня пачала рабіць укладку з адступам праз кожныя два радкі.

Змена скончыла работу. Да дошкі паказчыкаў тэмнаў штомінутна падыходзілі рабочыя, здзіўляліся вялікай прадукцыйнасці змены. 20.688 цаглінак дала змена, замест планавых 17.400. Метад Жэнінай работы даў свае вынікі. Замест ранейшых 868 ца-

глінак умяшчальнасць ваганеткі стала 1.000 цаглінак. Свой метадад Жэня перадала прасаўшчыцы другой змены Дуні Быкавай. Прадукцыйнасць завода павялічылася.

Заводскі гудок абвясціў канец работы другой змены. Жэня змянілася і накіравалася дадому.

Увайшоўшы ў хату, яна запаліла святло.

— Што гэта?—здзіўлена прэгаварыла яна.—Мама! калі вы гэта пабелку зрабілі?

— Гэта не я, дачушка! З заводу прыходзілі, вось і зрабілі. І штукатурку зрабілі. Жэня ў нас, казалі, лепшая на заводзе.

П. Барысенка.

Клімавіцкі раён,
Сілікатны завод.

На фізкультурным парадзе ў Маскве—12 ліпеня. Калоны фізкультурнікаў праходзяць каля трыбуны.

ЗМЯНІЛАСЯ ЖЫЦЦЁ

Выканаўшы 2,5 нормы дзённага задання, Макрына Бадзянкова спяшалася да дому, каб паспець прыгатаваць вячэру для сябе, унука і дачок-стаханавак, якія былі яшчэ на працы.

Калі яна падыйшла да хаты, сонца ўжо не было відаць, яно ўжо схавалася за ўзгоркам. У хуткім часе вёска акулалася ў вячэрні змрок. Каля сваёй хаты Макрына ўбачыла натоўп дзяцей, а сярод іх старшыню калгаса з прыгожым і сытым цялём. Ён звярнуўся да падышоўшай цёткі Макрыны:

— Ну, паважаная Макрына Сідараўна, прывёў я табе цёлку. Самую найлепшую з нашага калгаснага стада. На, кармі і гадуй сабе кароўку. Гэта табе прэмія—вызначылі на пасяджэнні праўлення, як лепшай стаханаўцы нашага калгаса.

Ад нечаканасці цётка Макрына разгубілася.

Як гэта так? Ёй... Макрыне... У мінулым самай апошняй бяднячцы ў вёсцы, якой да калгаса ніхто не цікавіўся. А зараз аб ёй такія клопаты і яе лічаць лепшай калгасніцай.

У сям'і цёткі Макрыны ёсць яшчэ стаханаўцы. Дзве яе дачкі—Праскоўя і Харціна—знатныя людзі жывёлагадоўлі, а самая малодшая—выдатніца вучобы. За 1936 г. сям'я Макрыны Сідараўны выпрацавала звыш 800 працадзён. На гэтыя працадні яна атрымала шмат добра.

Раней забігая горам і недахопамі, сям'я Макрыны стала заможнай і знатнай сям'ёй калгаснага ладу. Усе члены сям'і вучацца ў школе. У школе малапісьменных вучыцца і цётка Макрына.

Вось чаму радуецца цётка Макрына і позірк яе заўсёды звернут на сцяну, дзе вісіць партрэт любімага дарагога Сталіна.

Кавалёў

САГРЭТЫЯ СТАЛІНСКАЙ ЛАСКАЙ

У Старобінскім раёне, у глыбіні беларускага Палесся, дзе людзей лічылі „паляшукі“, а не людзьмі, да рэвалюцыі не было ні адной пісьменнай жанчыны. А зараз тут жанчыны працуюць на адказных пасадах.

Вось, напрыклад, Прося Бяліцкая—перадавы старшыня сельсавета. Комсамолкі Цыля Крупяк і Мялешка працуюць старшынямі калгасаў „Завет Ільіча“ і „Большэвіцкі шлях“. 12 жанчын працуюць загадчыкамі калгасных ферм, 24—рахункаводамі ў калгасах. У раёне 60 настаўніц, 40 дашкольніц, 15 медсясцёр і інш.

Загадчыца СТКФ калгаса „Чырвоная зорка“ Ефрасіння Мацукевіч тры гады працуе на ферме. За 1936 год ферма дала калгасу прыбытку 30 000 рублёў. Поўнасьцю ліквідаван адыход маладняка. Тав. Мацукевіч і свінарку Валю Доўгалева, якая вырастала ад 7 свінаматак 90 парасят, на раённай выстаўцы прэміравалі на 200 рублёў.

А хто не ведае знатных дзярак Старобіншчыны Дуню Барэку, Просю Пархімовіч, Маланню Дубоўскую? За адданую работу на ферме яны ўзнагароджаны ганаровымі граматамі ЦВК і СНК БССР. Ніна Буняса, Ксеня Царык, Эстэрка Эпштэйн, першыя стаханаўкі ільняпрацоўкі. Комсамолкі калгаса „Ясная раніца“ Валя Галаважай, Валя Самок у мінулым годзе дасягнулі рэкордных паказчыкаў па копцы бульбы.

Філіменя Вабішэвіч з калгаса „Чырвоны бор“ расказвае:—У калгасе живу весела, шчасліва. Цвёрда ўпэўнена, што заўтра будуць жыць яшчэ лепш, яшчэ радасней, бо ведаю, што аб нас, жанчынах, клапаціцца партыя і ўрад і асабіста вялікі Сталін. У мінулым годзе я разам з сям'ёй выпрацавала 1 000 працадзён, на якія атрымала 1300 кілограм збожжавых, 5 000 кілограм бульбы і многа іншых прадуктаў. Калгас мне пабудаваў хату, на-

дзяліў каровай, ад якой я гадую дваіх цялят. Маю двух свіней, 30 штук курэй і гусей.

Такіх, як Філіменя Вабішэвіч многа, іх не пералічыш. Усе яны сагрэты Сталінскай ласкай, шчыра і аддана працуюць і сваёй чэснай і самаадданай працай дабіліся шчаслівага і заможнага жыцця.

Дубоўскі

ДЗЕЦІ СТАЛІ РАДАСЦЮ

Бедна жыла Варвара Рысева да рэвалюцыі. Хлеба ніколі не хапала да новага ўраджаю. А тут яшчэ пайшлі малыя дзеці. Каб не сядзець галоднымі, Варвара з мужам працавалі на кулакоў. Так і жылі ў вечнай беднасці і марах аб кавалку хлеба.

Карэнным чынам змянілася жыццё ў вёсцы Галяшы пасля 1917 года. Арганізаваўся калгас імя Парыжскай Комуны. Варвара з мужам, як і ўсе бядняцка-серадняцкія гаспадаркі вёскі, уступілі ў калгас. З усёй энергіяй яны ўзяліся за працу.

Радасна працаваць на шырокіх межах калгасных палёў, працаваць не на пата-кывапіўца, а на сябе—на карысць сваёй радзімы. Сваёй чэснай, ударнай працай Варвара зарабляе ўволю хлеба не толькі для харчавання, а і на іншыя гаспадарчыя патрэбы.

Дзеці для Варвары сталі радасцю. Яны вучацца ў школе. Старшы сын Нікалай вучыцца у Педінстытуце і хутка будзе настаўнікам. За шматсямейнасць Варвара атрымала дзяржаўную дапамогу ў суме 4 тысячы рублёў. Гэта яшчэ больш надае ёй энергіі. Яна з'яўляецца прыкладнай работніцай на ўсіх участках калгаснай работы.

— Вялікае дзякуй савецкай уладзе і любімаму таварышу Сталіну за шчаслівае і радаснае жыццё, за бацькаўскія клопаты аб нас, працоўных, і нашых дзяцей! Толькі савецкая ўлада зрабіла жанчыну роўнапраўнай. Буду яшчэ лепш працаваць у калгасе, каб наша калгасная вытворчасць мацнела яшчэ больш,—заявіла Варвара Рысева.

Шакуць

ХАТНІЯ ГАСПАДЫНІ

З вялікай радасцю сустрэў агульны сход хатніх гаспадынь дэкрэт урада аб выпуску новай пазыкі—пазыкі ўмацавання абароны СССР.

— Прымаць удзел у пазыцы, якая ўмацоўвае абароназдольнасць нашай сацыялістычнай радзімы,—гэта шчасце і гонар для кожнай з нас жанчыны,—гаварылі тав. Раскіна і іншыя жанчыны.

У адказ фашысцкім шпіёнам, ворагам народу, агульны сход хатніх гаспадынь паставіў у сваёй рэзалюцыі мацаваць абароназдольнасць нашай слаўнай радзімы, нашай слаўнай і доблеснай Чырвонай Арміі, удзясяцець рэвалюцыйную пільнасць, бязлітасна выкрываць усіх ворагаў народу. На сходзе праведзена падпіска на пазыку ўмацавання абароны СССР на суму 610 руб.

Оля Загорцава падпісалася на 60 рублёў, М. Емельяненка—на 50 руб., Хасіна на 50 руб., Елена Пінтусова—на 50 руб. На сходзе арганізавалася ўдарная добраахвотная брыгада жанчын, якія ўзялі на сябе абавязак—ахапіць падпіскай на пазыку ўсіх хатніх гаспадынь.

П. Н. Калечкова

Прапойск.

ВЫШЫВАЛЬ- ШЧЫЦЫ

Пры Віцебскай швейнай арцелі „Уперад“ у мінулым годзе арганізаваўся цэх мастацкай вышыўкі. За кароткі час гэты цэх вырас у моцны калектыў лепшых вышывальшчыц. Работа гэтай арцелі вядома за межамі Беларусі. Работніцы Мешкова і Аскер вышылі шмат экспанатаў для Парыжскай міжнароднай выстаўкі. У падарунак Надзвычайнаму XII з'езду Саветаў яны вышылі прыгожае панно „Сталінскі маршрут“, партрэты правадыроў. У мінулым годзе т. Аскер вышыла партрэты тт. Варашылава і Леніна. Партрэты змешчаны ў Віцебскім гістарычным музеі. Зараз тав. Аскер заканчвае вышываць партрэт вялікага паэта А. С. Пушкіна і малюнкi з яго народных казак.

Уся выпушчаная прадукцыя гэтай арцелі карыстаецца вялікім поспехам у спажывцоў. Кіраў-

нікам Швейтрэста патрэбна ўдзяліць больш увагі гэтай арцелі. Ёй трэба забяспечыць бесперабойную дастаўку матэрыялаў і нітак. Тады арцель яшчэ лепш, яшчэ больш будзе адлюстроўваць у сваёй вытворчасці шчаслівае і радаснае жыццё беларускага народу.

Р. В.

ПА СЛЯДАХ ЗАМЕТАК

Агульны сход супрацоўнікаў кансультацыі № 1 абмеркаваў артыкул, змешчаны ў № 10 журналу „Работніца і калгасніца Беларусі“—„Чым незадаволены бацькі“. Усе факты ў гэтым артыкуле сход прызнаў правільнымі.

Кансультацыя № 1 да апошняга часу не была падрыхтавана да добрага абслугоўвання ўсё павялічваючайся колькасці дзяцей. Зараз намі прыняты наступныя меры па палепшанню работы кансультацыі:

Па дагаворанасці з Горздравам абслугоўванне хворых дзяцей—прыезджых і з раёнаў Ляхаўкі і Камароўкі перадалі дзіцячай клініцы і іншым паліклінікам. Для лепшага абслугоўвання дзяцей дабаўлены паўтары адзінкі ўрача.

Намі прыняты меры па палепшанню масавай санітарна-прафілактычнай работы. Абсталявана санбібліятэчка, па плану раз у пяцідзёнку праводзяцца гутаркі ўрачоў. За апошнія 20 дзён праведзена 4 гутаркі аб летніх паносах, на якіх прысутнічала 150 мацярэў. Дзеці, якім пагражае панос (неданоскі, эксудаты, са штучным кармленнем), узяты на асобны ўчот, сёстры іх патраніруюць.

Зараз чаргі значна зменшыліся, мацеры ў сярэднім чакаюць прыёму ўрача не больш гадзіны.

Маўшовіч

Загадчык кансультацыі

Калгас „Чырвоны хлебароб“, Ерэмінскага сельсавета, першым па Гомельскаму раёну прыступіў да збору ранняй гародніны.

На здымку: калгасніца тав. Камарова Е. адабраную капусту ўкладвае для адпраўкі ў горад.

(БСФ)

Д Р Ы Г В А

(Уривак з аповесці Якуба Коласа)

Партизаны-разведчыкі сабра-лі дужа шмат важных вестак аб размяшчэнні часцей польскага войска, аб яго канцэнтрацыі. Усе гэтыя весткі Букрэй акуратна запісваў. На падставе іх можна лёгка разгадаць, на якія пункты накіроўвае польскі штаб свой галоўны ваенны ўдар.

Букрэўская разведка таксама ўстанавіла, які настрой пануе сярод сялян, акупаваных палякамі вёсак. Яркі малюнак гаспадарання польскай ваеншчыны падаў Мартын Рыль і яго дружна—шэсць чалавек, якія ахвотна паўсталі на абарону інтарэсаў беднаты. Ён раскажаў аб наездзе палякаў на Вепры, дзе ён сам быў сведкаю, як на яго вачах забілі Кандрата Буса, за якога ён папомсціўся, забіўшы аднаго польскага салдата і раніўшы другога. Ён раскажаў аб спаленых будынках сялянскай беднаты, аб здзеках, што чынілі польскія капралы над старымі людзьмі, над жанчынамі і дзецьмі, чые бацькі выступалі супроць паноў. Беднаце няма куды дзецца. Яна змушана бегчы ў лес. Што ёй астаецца рабіць? Скарыцца перад панскаю ўладаю і налажыць зноў ярмо на свой карк? Не, лепей са зброяй у руках ваяваць за сваё права быць вольнымі, біцца за інтарэсы гарапашнікаў. Лепей загінуць у змаганні за сваю волю, за права будаваць сваё жыццё па-свойму, чым прызнаць панскую ўладу і панскую волю.

— Добра гаворыш, голубе! Праўду гаворыш! — падтрымаў свайго паплечніка дзед Талаш: — не будзем пакарацца панам. Не туды ідуць нашы дарогі, не ў тых лясах глядзяць нашы вочы. Давайце, сябры, крэпка трымацца адзін аднаго. Няхай кожны з нас збярэ каля сябе дружыну адважных людзей. Нечакана, раптоўна будзем біць гвалтаўнікоў. Порахам, кулямі будзем частаваць няпрошаных гасцей.

Пасля дзеда Талаша выступаў чалавек з сякераю за поясам, немалады, сутулаваты, з даўно нябрытым тварам. Цёмна-сінія вочы яго глыбока запалі ў лоб. На тонкіх сціснутых губах прабягала часамі горкая ўсмешка. Чалавек гэты зазнаў у жыцці многа крыўды і гора. Гэта Ці-

мох Будзік з вёскі Карначы. Яшчэ пры цару яго засудзілі на два гады арыштанскіх рот за падпал панскай стадолы. А з панам у яго выходзілі nelaды на грунце сервітутных спраў. За розныя дробныя праступкі ў парушэнні маёмасных адносін яго судзілі і штрафавалі. Цімох не мог знайсці нічога лепшага, як падпаліць панскую стадолу. Адбываючы арыштанскія роты, ён каяўся, чаму падпаліў стадолу, а не панскі дом або клуню. Цяпер усе яго грахі прыпомніліся яму, і яго зноў сталі цягаць і калаціць.

— Казалі—большэвікі робяць непадобныя справы, забіраюць набытак, дабро,—так пачаў Цімох Будзік:—Мы ведаем, як бралі і як бяруць большэвікі. Яны бралі панскае дабро, дабро заможнікаў. Ды ці гэта іхнімі рукамі прыдбана яно? Мы здабывалі яго сваімі гарбамі. І большэвікі аддавалі яго таму, хто век працаваў, ды ні меў нічога. А цяпер што робіцца? Вярнуліся паны з сваёю чэлядзю, пачалі заводзіць свае парадкі, ды яшчэ горш за царскія. Войтаў, солтысаў пазаводзілі. А там, дзе раней быў адзін ураднік, цяпер дзесяць жандараў паставілі на нашу галаву. Навалілася на мужыцкія гарапашніцкія плечы непаедная саранча, выбіваюць духі, апошні скарб вытрасаюць. Вы паглядзеце, грамада, што робіцца па вёсках. Узброеныя польскія шайкі наезджаюць з кулямётамі, выбіваюць мужыцкі скарб і ўсякую жыўнасць. Мы тут гаворым, а па дарогах з вёсак снег пад палазамі рыпіць, стогне і плача сялянскім плачам. Сваё-ж дабро самі сяляне вязуць, паганяюць коні, а саміх іх падганяе панскі бізун. Хіба-ж можна далей цярэць? Няма ў іх літасці да нашага брата. Дык няхай-жа, браткі, і ў нас не будзе літасці да іх. Біць, знішчаць, паліць іх трэба пякучым агнём пажараў!

Будзік дужа маляўніча распісваў учынкi палякаў у часе іх наездаў на вёскі, што вельмі часта практыкаваліся імі для пабораў, выбівання гвалтам рознай даніны з сялян. Ён яшчэ болей разагрэў дух помсты і змагання супроць палякаў і

польскай улады. Вось чаму і чырвонаармейцы, і партизаны дружна прынялі Букрэў загал зрабіць напад на палякаў, што, як сведчылі сабраныя весткі, завітаюць у вёску Ганусы да чарговага збору сялянскага скарба.

Букрэй, начальнікі аддзяленняў, дзед Талаш, Мартын Рыль, Купрыянчык і Будзік наладзілі цэлую нараду, каб падрабязна абмеркаваць план нападу. Прыняўшы пад увагу невялікую колькасць людзей і факт знаходжання на тэрыторыі, занятай палякамі, на нарадзе паставілі не ўвязвацца ў адкрыты бой, а зрабіць напад нечакана ў дарозе, калі палякі ўжо будуць варочацца з награвленым дабром.

— Таварышы! Рыхтавацца ў паход,—перадавалі адзін аднаму чырвонаармейцы і партизаны. Раненька на досвіце выслалі разведку ў вёску Ганусы. Да Ганусаў ад Глухога вострава было кілометраў пяць на ўсход—у бок пазіцыі Чырвонай арміі.

Паход на вёску Ганусы ставіў пытанне аб назначэнні асобнага начальніка для партизан: іх было ўжо каля двух дзесяткаў. Фактычна дзед Талаш лічыўся іх правадыром, толькі юрыдычна не было гэта аформлена. У сувязі з гэтым стаяла і другое пытанне: як назваць начальніка партизан?

— Ну, хлопцы, вам трэба абраць атамана!—зварачаючыся так да партизан, Букрэй прадрашаў пытанне аб назве начальніка.

— Атамана, атамана абраць!—падхапілі партизаны.

— З свайго боку, таварышы, я параіў-бы вам абраць нашага бацьку, дзеда Талаша; ён чалавек змыслы, хітры, асцярожны, але рашучы і смелы і чалавек паважны. Я прыглядаўся да яго і кажу: начальнік ён будзе кругом на сто дваццаць.

— Абярыце каго маладзейшага і болей спрактыкаванага ў ваеннай справе,—заявіў дзед Талаш.

— Дзед Талаш!

— Дзеда Талаша!

— Няхай дзед Талаш будзе атаман наш!—дружна, як адзін, падалі голас партизаны, а хтось сказаў нават у рыфму.

Дзед Талаш расчуліўся. Зняў шапку. Жоўтавата-белая лысіна яго бліснула, як сонца. Куртаты, шырокаваты на канцы і трохі задзёрысты нос яго падняўся ўгору і апусціўся ўніз.

— Дзякую вам, голубы мае. Яшчэ раз кажу: абярэце каго-небудзь болей вартага, чым я.

— Талаш, Талаш атаман!— яшчэ грамчэй крыкнулі партызаны.

Дзед яшчэ раз зняў шапку, другі раз пакланіўся.

— Я буду, таварышы, старацца за вас, за кожную кроплю вашай крыві буду дрыжаць. Будзем стаяць адзін за аднаго. Справа-ж наша—біць гвалтаўнікоў. Ніякай літасці да паноў. Але-ж паслушэнства павінна стаць нашым законам. Я буду слухаць ваш голас, а вы павінны слухаць мяне, бо іначай не будзе ладу.

— Праўда,—пацвердзілі партызаны.

— Дысцыпліна—першая справа,—заўважыў Букрэй.

— А сваім памочнікам дазвольце абраць мне Мартына Рыля,—звярнуўся дзед да партызан.

— Дазваляем.

Вось як дзед Талаш стаўся партызанскім атаманам.

Раніцаю, як толькі-толькі пачынала займацца на свет, усё войска рушыла ў паход. Сувязь паміж разведчыкамі і галоўнаю калонаю падтрымлівалі партызаны. Першае данясенне разведкі прышло гадзіны праз дзве. Разведка данесла: у вёску Ганусы праехала дваццаць чатыры коннікі і дзве хурманкі з кулямётамі. У букрэеўцаў кулямётаў не было. Чырвонаармейцы былі пры вінтоўках і з ручнымі гранатамі.

Ціха, бясшумна прасоўваўся Букрэй і партызаны, трымаючы кірунак на дарогу ў Ганусы. Настрой быў узняты, асабліва сярод партызан, якім упершыню прыходзілася стыкнуцца з польскім войскам са зброяй у руках.

Пільнасць чырвонаармейцаў і партызан стала яшчэ большаю, калі падышлі да края лесу, дзе ўжо пачыналася ганусанскае поле, і сама вёска вырысоўвалася шэрымі плямамі сваіх урослых у зямлю будынкаў на белым снежным фоне. За вёскаю выступалі хмыз журботнымі постацямі аголеных кустоў, а за хмызам сінела сцяна высокага лесу.

Букрэй аддаў загад расста-

віць ланцуг дзвораў для нагляда за вёскай. Палякі, як данеслі разведчыкі, таксама паставілі варту на ўсход ад вёскі: адтуль спадзяваліся яны небяспекі—у тым баку былі пазіцыі Чырвонай арміі. Яны ніяк не чакалі, што гэта небяспека іх можа налучыць з тыла, з заходняй часткі вёскі, дзе спыніліся чырвонаармейцы і партызаны. Букрэй, дзед Талаш і Мартын Рыль уважна агледзілі мясцовасць і выбралі пазіцыю. Пазіцыя знаходзілася на акрайку леса, там, дзе дарога сціснута з двух бакоў цёмнаю кучмою хвой і ялін. На балоце абাপал дарогі раслі кусты лазы і алешніка. Каб яшчэ больш сцягнуць пазіцыю і не даць палякам разгарнуцца для боя, Букрэй загадаў заваліць дарогу за грэбляю, каб конніца не магла праскочыць. Чырвонаармейцы і партызаны так замаскаваліся, што іх нельга было згледзець з дарогі, як не ўглядацца па баках.

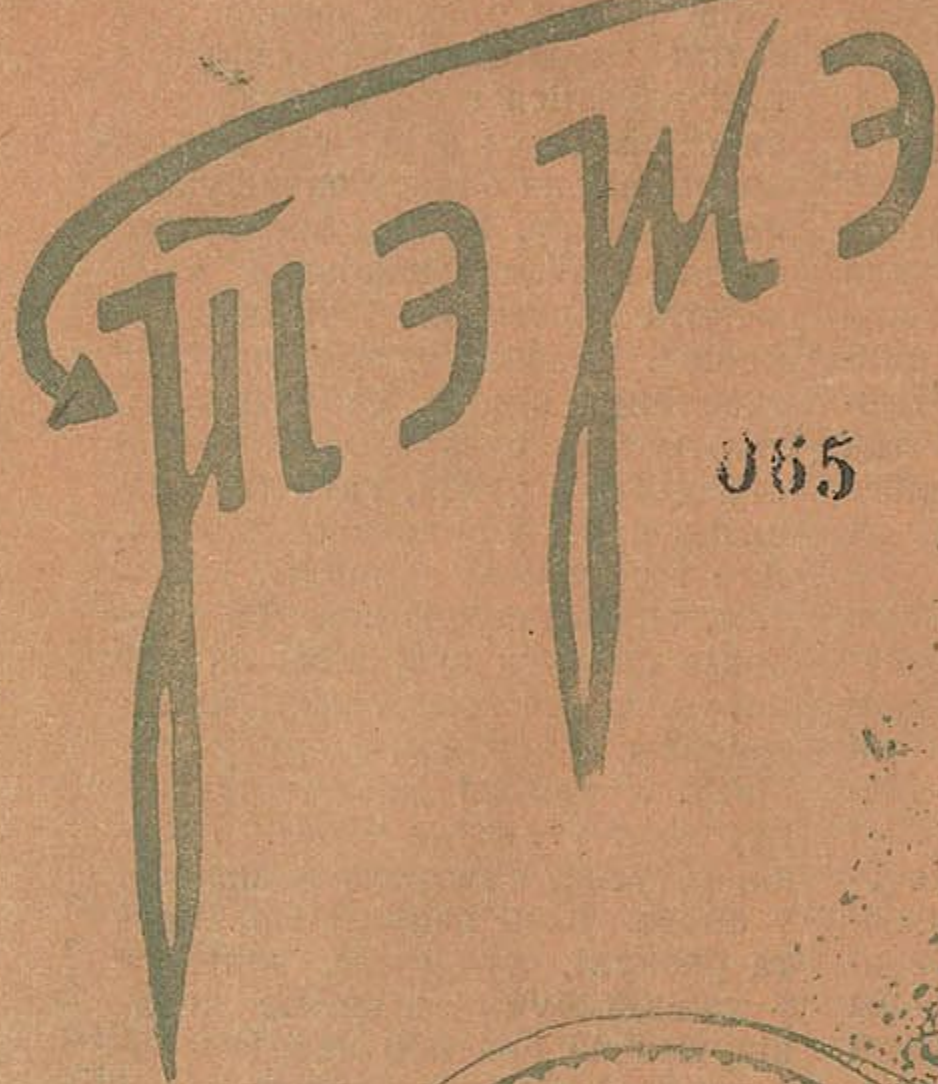
Падрыхтавалі пазіцыю, размеркавалі на ёй байцоў, заняўшы два бакі дарогі і пераняўшы яе трохі далей, у лесе, і сталі падкаравульваць палякаў. Марудна і напружана праходзілі хвіліны чакання. Букрэй і атаман дзед Талаш абходзілі пазіцыю, правяралі начальнікаў звенняў і кожнага байца, зварачаючы ўвагу на вытрыманасць, спакой і строгае выкананне каманды. Без каманды не падаваць ніякіх адзнак жыцця. Дзед Талаш хваляваўся глыбокім унутраным хваляваннем. Была трывога за лёс гэтай стычкі, дзе ён першы раз будзе браць удзел, як баяц і як начальнік. Але ён нічым не выказваў свайго настрою. Яго мыслі цалкам уваходзілі ў гэтую першую стычку з палякамі арганізавана, па-ваеннаму. Яму паказалася—часць пазіцыі, што бліжэй да вёскі, слаба насычана байцамі, што палякі там могуць прарвацца і праскочыць: баявая задача заключалася ў тым, каб ніводзін польскі салдат не быў выпушчан. Гэты ўчастак пазіцыі падмацавалі—Букрэй мусіў згадзіцца з дзедавымі довадамі. Гадзіны ў дзве па поўдні цэлы абызвясныя фурманак, наладованых жыўнасцю, прадуктамі і фуражом, выехаў з вёскі. Абызвясныя больш як на вярсту. Уперадзе ехала шэсць конных легіянераў. За імі паўзлі дзве хурманкі з кулямётамі, а на іх сядзелі па тры, па чатыры салдаты. Група коннікаў,

гарланячы песню, ехала ў сярэдзіне, а рэшта знаходзілася ў хвасце абызвясны. Чатыры коннікі замыкалі абызвясны.

Дзіўны і нязвычайны малюнак станаўся сабою гэты абызвясны. Маўкліва і панура сядзелі паляшукі ў санях, нехаця паганяючы коні. Некаторыя моўчкі мяліся каля фурманак, азіраючыся на лес і на ненавісных легіянераў, гарцаваўшых на конях і палайваючых падводчыкаў. То там, то сям з саней падавала свой прарэзлівы голас свіння, бляяла авечка. Усе гэтыя тлумныя, разнагалосныя гукі зліваліся з адрывістаю песняю салдат і з іх сярдзітымі вокрыкамі па адрасу паляшучоў-падводчыкаў. Галава абызвясны ўжо мінала грэблю, паабাপал якой залеглі партызаны і чырвонаармейцы. Здавалася, абызвясны пройдзе спакойна і нічога не здарыцца. Партызаны сударажна сціскалі стрэльбы ў руках, гатовыя пасаць кулю ў польскага салдата. Але яны чакалі каманды. І раптам, здрыгануўшы паветра, уперадзе пачуўся гук, нібы ляснуў пярэнь. Гэта гранатчыкі кінупі гранаты ў пярэдняю групу коннікаў. У той-жа момант грывнуў залп у хвасце абызвясны. Паніка, мітусня, суматоха паднялася ў абызвясне. Коні папудзіліся, крута рванулі, хто куды, кінупіся ў хмыз, імчучы за сабою перакінутыя на бок або палазамі дагары сані. Залп у цэнтры абызвясны падняў яшчэ большы перапалох і хаос. Тут была самая большая група коннікаў, тая самая, што спявала песню. Людзі, ездкі і салдаты, жывёла, выкінутая з саней, качаліся на снезе. Адзін коннік, астаўшыся на кані пры хвасце абызвясны, кінупіся ў лес. На перарэз яму, як з-пад зямлі выскачылі партызаны пад камандаю Мартына Рыля і штыхамі перагарадзілі дарогу. Конь захроп, падняўся на задніх капытах. Скрытны наезднік, як уліпшы да сядла, выхадзіў з гарачкі шаблю і замахнуўся на Рыля, Мартын карабінам адвёў удар шаблі. Будзік, аказаўшыся тут, як кот падскочыў ззаду, схадзіў конніка за боты і сцягнуў яго з сядла. Партызаны закалолі яго тут-жа штыхамі. Уся баталія цягнулася некалькі мінут. Большая палавіна польскіх салдат была перабіта, часць была ўзята ў палон, а трох, цяжка параненых, адправілі назад у Ганусы. Яны раскажуць палякам аб гэтай падзеі, і віна ўсім цяжарам не ляжа на вёску Ганусы.

НАРКОМХАРЧПРОМ СССР
„ГЛАВПАРФЮМЕР“

ЗАЎСЁДЫ
КАРЫСТАЮСЯ
ВЫКЛЮЧНА
КРЭМАМІ

065

ЗАХОЎВАЕ
СКУРВ
ТВАРА
АД
ЗАГАРУ

Для белізны і
мяккасці скуры

Адказны рэдактар М. І. ВОЛГІНА

Адрас рэдакцыі: Менск, Дом Друку, 3-ці паверх, пакой 60. Тэл. 24-118.

Друкарня імя Сталіна.

Заказ № 1144.

Тыраж 7.320 экз.

Уп. Галоўліта № 5500.

Здана ў набор 16/VII—37 г. Падпісана да друку 26/VII—37 г. У нумары 21/2 арк. 120.140 друк. знакаў.